

ПАП «АГРОПРОДСЕРВІС»

**Окрема фінансова звітність згідно з МСФЗ
за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року**

Разом зі звітом незалежного аудитора

ЗМІСТ

Заява про відповідальність керівництва щодо підготовки та затвердження окремої фінансової звітності.....	4
Звіт незалежного аудитора	5
Окремий звіт про сукупний дохід.....	10
Окремий звіт про фінансовий стан.....	11
Окремий звіт про рух грошових коштів.....	13
Окремий звіт про зміни у власному капіталі	14
Примітки до окремої фінансової звітності	16
1. Інформація про Компанію та основні напрямки її діяльності	16
2. Основа підготовки окремої фінансової звітності.....	18
3. Застосування нових та змінених МСФЗ	18
4. Функціональна валюта та валюта подання.....	19
5. Використання оцінок та суджень.....	19
6. Основні принципи облікової політики.....	20
7. Нові стандарти і тлумачення, які ще не набули чинності.....	32
8. Операційні сегменти.....	32
9. Дохід від звичайної діяльності.....	34
10. Витрати на збут.....	35
11. Адміністративні витрати.....	35
12. Фінансові витрати.....	35
13. Інші доходи.....	35
14. Податок на прибуток.....	35
15. Витрати на виплати працівникам.....	35
16. Основні засоби.....	36
17. Інвестиції.....	38
18. Запаси.....	39
19. Біологічні активи.....	39
20. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	42
21. Інша поточна дебіторська заборгованість	42
22. Власний капітал.....	43
23. Кредити та позики.....	43
24. Справедлива вартість та управління ризиками.....	44
25. Інші фінансові зобов'язання.....	49
26. Оренда.....	50
27. Умовні зобов'язання.....	52
28. Операції з пов'язаними сторонами.....	53
29. Інші зміни в капіталі.....	54
30. Події після звітної дати.....	54

ЗАЯВА ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КЕРІВНИЦТВА ЩОДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Нижченаведена заява, яка повинна розглядатися спільно з описом обов'язків незалежних аудиторів, що міститься в наведеному на сторінках 5-9 звіту незалежного аудитора, зроблена з метою розмежування відповідальності керівництва і зазначеного незалежного аудитора відносно окремої фінансової звітності ПАП «Агропродсервіс» («Компанія»).

Керівництво відповідає за підготовку окремої фінансової звітності, яка достовірно відображає, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан Компанії на 31 грудня 2023 року, результати її діяльності, а також рух грошових коштів і зміни у власному капіталі за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (надалі – МСФЗ).

При підготовці окремої фінансової звітності керівництво несе відповідальність за:

- належний вибір та застосування облікової політики;
- подання інформації, включно з обліковою політикою, у такий спосіб, який забезпечує її доцільність, достовірність, порівнянність та розуміння;
- додаткове розкриття інформації у випадках, коли відповідність вимогам МСФЗ є недостатньою для розуміння користувачами впливу конкретних операцій, інших подій та умов на фінансовий стан та фінансові результати Компанії;
- здійснення оцінки здатності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Керівництво також несе відповідальність за:

- розробку, впровадження та підтримання ефективної та надійної системи внутрішнього контролю в усіх підрозділах Компанії;
- ведення належної облікової документації, яка дозволяє у будь-який час відобразити та пояснити операції Компанії та розкрити інформацію з достатньою точністю щодо її фінансового стану і яка гарантує, що окрема фінансова звітність Компанії відповідає вимогам МСФЗ;
- ведення облікової документації відповідно до законодавства та МСФЗ;
- застосування обґрунтовано доступних заходів щодо збереження активів Компанії;
- виявлення і запобігання випадкам фінансових зловживань та інших порушень.

Окрема фінансова звітність за рік, який закінчився 31 грудня 2023 року, була затверджена до випуску керівництвом 29 травня 2024 року:

Підписано від імені Групи:

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТОРА

Власникам та керівництву ПАП «Агропродсервіс»

ЗВІТ ЩОДО АУДИТУ ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Думка із застереженням

Ми провели аудит окремої фінансової звітності Приватного агропромислового підприємства «Агропродсервіс» (далі – «Компанія»), що складається з Окремого звіту про фінансовий стан станом на 31 грудня 2023 року, Окремого звіту про сукупний дохід, Окремого звіту про зміни у власному капіталі, Окремого звіту про рух грошових коштів за рік, що закінчився зазначеною датою, та приміток до фінансової звітності, включаючи стислий виклад значущих облікових політик.

На нашу думку, за винятком можливого впливу питань, описаних в розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту фінансова звітність, що додається, відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах фінансовий стан ПАП «Агропродсервіс» на 31 грудня 2023 року, його фінансові результати і грошові потоки за рік, що закінчився зазначеною датою, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) та відповідає вимогам законодавства з питань її складання.

Основа для думки із застереженням

Оцінка справедливої вартості основних засобів

Відповідно до облікової політики Компанія застосовує модель переоцінки для обліку своїх основних засобів, що вимагає проведення переоцінок із достатньою регулярністю таким чином, щоб балансова вартість основних засобів станом на звітну дату суттєво не відрізнялась від їхньої справедливої вартості. Вартість основних засобів, відображена в балансі станом на 31 грудня 2022 року в сумі 2 079 686 тис. грн., і до дати проведення переоцінки станом на 31 грудня 2023 року (Примітки 6 та 16) враховувала результати оцінки справедливої вартості, виконаної станом на 30 вересня 2017 року та наступні результати тестів на знецінення. Компанія протягом довгого часу не проводила оцінку справедливої вартості. Тому, ми не мали можливості отримати достатні та прийнятні аудиторські докази того, що станом на 31 грудня 2022 року балансова вартість основних засобів у фінансовій звітності Компанії відповідає їх справедливій вартості. Відповідно, ми не отримали докази щодо відповідності оцінки резерву переоцінки Компанії станом на 31 грудня 2022 року, а також впливу цього питання на витрати по амортизації за 2022 рік та 2023 роки та відповідні коригування іншого сукупного доходу за 2022 та 2023 роки.

Ми провели аудит відповідно до вимог Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» і Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Нашу відповідальність відповідно до цих стандартів описана у розділі нашого звіту «Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності». Ми є незалежними по відношенню до Компанії згідно з Кодексом етики професійних бухгалтерів Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичними вимогами, застосовними в Україні до нашого аудиту фінансової звітності, а також виконали інші обов'язки з етики відповідно до цих вимог та Кодексу РМСЕБ.

Ми вважаємо, що отримані нами докази є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки із застереженням.

Ключові питання аудиту

Ключові питання аудиту – це питання, які, на наше професійне судження, були найбільш значущими під час нашого аудиту фінансової звітності за поточний період. Ці питання розглядались у контексті нашого аудиту фінансової звітності в цілому та враховувались при формуванні думки щодо неї, при цьому ми не висловлюємо окремої думки щодо цих питань. Ми визначили, що описані нижче питання є ключовими питаннями аудиту, які слід відобразити в нашому звіті.

Ключові питання аудиту	Опис аудиторських процедур
<p>А: Відображення доходу відповідно до МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» (Дивіться Примітку 9 фінансової звітності)</p> <p>Ми зосередили свою увагу на цій області в якості ключового питання аудиту у зв'язку з тим, що, Ключові області суджень включають інтерпретацію управлінським персоналом вимог договорів з різними видами контрагентів. Компанія здійснює свою діяльність як на внутрішньому так і на зовнішньому ринку.</p>	<p>Серед інших, ми здійснили наступні аудиторські процедури з метою усунення ризиків суттєвих викривлень, пов'язаних з цим ключовим питанням аудиту:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Аналіз коректності відображення доходу відповідно до МСФЗ 15; — Тестування первинних документів за звітний та за наступний за звітним період; — Тест контролю бізнес циклу по визнанню виручки; — Звірка залишків заборгованості із контрагентами, на базі аудиторської вибірки; — Підприємство використовує готівкові розрахунки: тестування по касовим операціям та відображенню таких операцій в обліку.
<p>В: Відображення переоцінки основних засобів станом на 31.12.2023 згідно з МСБО 16 «Основні засоби» (Дивіться Примітку 16 фінансової звітності)</p> <p>Ми зосередили свою увагу на цій області в якості ключового питання аудиту у зв'язку з тим, що, ключові області суджень включають багато, припущень та оцінок.</p>	<p>Серед інших, ми здійснили наступні аудиторські процедури з метою усунення ризиків суттєвих викривлень, пов'язаних з цим ключовим питанням аудиту:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Підтвердження професійної компетентності незалежних ліцензованих оцінювачів, залучених до процесу переоцінки основних засобів; — Залученням зовнішнього експерта для аналізу того, чи відповідає методологія та використані моделі оцінки у звіті оцінювача міжнародним стандартам оцінки для цілей складання звітності за МСФЗ; — Співставлення та тестування переданих облікових вхідних даних Компанією для проведення переоцінки основних засобів зі звітом оцінщика; — Перевірка математичної точності сум поданих у фінансовій звітності; — Оцінка повноти та точності розкриття інформації щодо проведеної переоцінки у фінансовій звітності.

Інша інформація

Управлінський персонал Компанії несе відповідальність за подання разом з фінансовою звітністю іншої інформації за звітний рік у формі Звіту про управління, який подається разом з фінансовою звітністю відповідно до вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на таку іншу інформацію та ми не робимо висновку з будь-яким рівнем впевненості щодо цієї іншої інформації.

У зв'язку з нашим аудитом фінансової звітності нашою відповідальністю є ознайомитися з іншою інформацією та при цьому розглянути, чи існує суттєва невідповідність між іншою інформацією і фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або чи ця інша інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення. Якщо на основі проведеної нами роботи стосовно іншої інформації, отриманої до дати звіту аудитора, ми доходимо висновку, що існує суттєве викривлення цієї іншої інформації, ми зобов'язані повідомити про цей факт.

У Звіті про управління за 2023 рік, окрім можливого впливу питання, розкритого у розділі «Основа для думки із застереженням» нашого звіту, ми не виявили суттєву невідповідність між іншою інформацією та фінансовою звітністю або нашими знаннями, отриманими під час аудиту, або того,

чи ця інформація має вигляд такої, що містить суттєве викривлення, та ми не виявили таких фактів, які б необхідно було включити до нашого Звіту незалежного аудитора.

Відповідальність управлінського персоналу та тих, кого наділено найвищими повноваженнями, за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ та за таку систему внутрішнього контролю, яку управлінський персонал визначає потрібною для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі, розкриваючи, де це застосовно, питання, що стосуються безперервності діяльності, та використовуючи припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку, крім випадків, якщо управлінський персонал або планує ліквідувати Компанію чи припинити діяльність, або не має інших реальних альтернатив цьому.

Ті, кого наділено найвищими повноваженнями, несуть відповідальність за нагляд за процесом фінансового звітування Компанії.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Нашими цілями є отримання обґрунтованої впевненості, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки, та випуск звіту аудитора, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, проте не гарантує, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявить суттєве викривлення, якщо воно існує. Викривлення можуть бути результатом шахрайства або помилки; вони вважаються суттєвими, якщо окремо або в сукупності, як обґрунтовано очікується, вони можуть впливати на економічні рішення користувачів, що приймаються на основі цієї фінансової звітності.

Виконуючи аудит відповідно до вимог МСА, ми використовуємо професійне судження та професійний скептицизм протягом усього завдання з аудиту. Крім того, ми:

- ідентифікуємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства чи помилки, розробляємо й виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики, а також отримуємо аудиторські докази, що є достатніми та прийнятними для використання їх як основи для нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення внаслідок шахрайства є вищим, ніж для викривлення внаслідок помилки, оскільки шахрайство може включати змову, підробку, навмисні пропуски, неправильні твердження або нехтування заходами внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння заходів внутрішнього контролю, що стосуються аудиту, для розробки аудиторських процедур, які б відповідали обставинам, а не для висловлення думки щодо ефективності системи внутрішнього контролю;
- оцінюємо прийнятність застосованих облікових політик та обґрунтованість облікових оцінок і відповідних розкриттів інформації, зроблених управлінським персоналом;
- доходимо висновку щодо прийнятності використання управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності як основи для бухгалтерського обліку та, на основі отриманих аудиторських доказів, робимо висновок, чи існує суттєва невизначеність щодо подій або умов, які поставили б під значний сумнів можливість компанії продовжити безперервну діяльність. Якщо ми доходимо висновку щодо існування такої суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу в своєму звіті аудитора до відповідних розкриттів інформації у фінансовій звітності або, якщо такі розкриття інформації є неналежними, модифікувати свою думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Втім майбутні події або умови можуть примусити компанію припинити свою діяльність на безперервній основі;

— оцінюємо загальне подання, структуру та зміст фінансової звітності включно з розкриттями інформації, а також те, чи показує фінансова звітність операції та події, що покладені в основу її складання, так, щоб досягти достовірного відображення.

Ми повідомляємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, інформацію про запланований обсяг і час проведення аудиту та суттєві аудиторські результати, включаючи будь-які суттєві недоліки заходів внутрішнього контролю, виявлені нами під час аудиту.

Ми також надаємо тим, кого наділено найвищими повноваженнями, твердження, що ми виконали відповідні етичні вимоги щодо незалежності, та повідомляємо їм про всі стосунки й інші питання, які могли б обґрунтовано вважатись такими, що впливають на нашу незалежність, а також, де це застосовно, щодо відповідних застережних заходів.

З переліку всіх питань, інформація щодо яких надавалась тим, кого наділено найвищими повноваженнями, ми визначили ті, що були найбільш значущими під час аудиту окремої фінансової звітності поточного періоду, тобто ті, які є ключовими питаннями аудиту. Ми описуємо ці питання в нашому звіті аудитора, крім випадків, якщо законодавчим чи регуляторним актом заборонено публічне розкриття такого питання, або коли за край виняткових обставин ми визначаємо, що таке питання не слід висвітлювати в нашому звіті, оскільки негативні наслідки такого висвітлення можуть очікувано переважити його корисність для інтересів громадськості.

ЗВІТ ЩОДО ВИМОГ ІНШИХ ЗАКОНОДАВЧИХ І НОРМАТИВНИХ АКТІВ

Законодавчі та нормативні акти України встановлюють додаткові вимоги до інформації, що стосується аудиту або огляду фінансової звітності та має обов'язково міститися в аудиторському звіті за результатами обов'язкового аудиту. Відповідальність стосовно такого звітування є додатковою до відповідальності аудитора, встановленої вимогами МСА.

Основна інформація про аудитора та обставини виконання аудиторського завдання

Відповідно до вимог статті 14 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» надаємо основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності, що провів аудит та обставини виконання цього аудиторського завдання.

Основні відомості про суб'єкта аудиторської діяльності

Повне найменування	Товариство з обмеженою відповідальністю «Кроу Ерфольг Україна»
Ідентифікаційний код юридичної особи	36694398
Місцезнаходження	Л.Первомайського, 7, Київ Україна, 01133
Інформація про включення до Реєстру	Номер реєстрації в Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 4316
Вебсторінка	www.crowe.com.ua/croweaa croweefolg.com.ua/

Призначення аудитора та загальна тривалість виконання повноважень аудитора

Керівництво Компанії 12 жовтня 2023 року договором №12/10/23-АПС призначило нас аудитором фінансової звітності Компанії.

Загальна тривалість виконання нами завдання з аудиту фінансової звітності Компанії без перерв з урахуванням продовження повноважень, які мали місце, та повторних призначень становить 2 роки.

Підтвердження і запевнення у зв'язку з виконанням завдання з аудиту

Ми підтверджуємо, що висловлена у цьому Звіті незалежного аудитора думка узгоджується з Додатковим звітом для Власників, який надається нами за результатами проведеного аудиту.

Ми не надавали Компанії послуги, заборонені законодавством.

Ми не надавали Компанії або контролюваним нею суб'єктам господарювання неаудиторські послуги, визначені статтею 6 Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».

Товариство з обмеженою відповідальністю «Кроу Ерфольг Україна», його власники, посадові особи, ключовий партнер з аудиту та інші працівники є незалежними від Компанії, не брали участі у підготовці та прийнятті управлінських рішень Компанії в період, охоплений перевіреною фінансовою звітністю, та в період надання послуг з аудиту такої фінансової звітності.

Ключовим партнером з аудиту, результатом якого є цей звіт незалежного аудитора, є Лисиченко Юлія Володимирівна (номер реєстрації в реєстрі аудиторів 102746).

Від імені ТОВ «Кроу Ерфольг Україна»

Ключовий партнер з аудиту / Аудитор

Юлія Лисиченко

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності: №100265
м. Київ,

29 травня 2024 рок

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД

За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	2023	2022
Дохід від звичайної діяльності	9	3,349,442	2,667,754
Собівартість реалізації		(2,768,116)	(2,280,519)
Валовий прибуток		581,327	387,235
Інші доходи	12	146,148	228,835
Витрати на збут	10	(40,071)	(18,487)
Адміністративні витрати	11	(101,313)	(74,764)
Прибуто/збиток від переоцінки інвестиційної нерухомості та основних засобів		580,243	-
Інші витрати		(9,588)	(60,932)
Інші прибутки	19	796,741	421,563
Прибуток від операційної діяльності		1,953,486	883,450
Фінансові доходи		55,227	43,018
Фінансові витрати	12	(174,719)	(145,717)
Збиток від зменшення корисності, визначений згідно з МСФЗ 9		(5,523)	(86,869)
Прибуток до оподаткування		1,828,471	693,882
Податкові доходи (витрати)	14		-
Прибуток		1,828,471	693,882
Інший сукупний дохід		1,391,732	-
Сукупний дохід		3,220,203	693,882

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

Станом на 31 грудня 2023 року

(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	31.12.2023	31.12.2022
АКТИВИ			
Непоточні активи			
Основні засоби	16	3,889,222	2,376,816
Інвестиційна нерухомість	16	893,866	-
Нематеріальні активи за винятком гудвілу		3,517	4,796
Інвестиції	17	53,685	14,373
Непоточні біологічні активи	19	766,058	486,868
Загальна сума непоточних активів		5,606,348	2,882,853
Поточні активи			
Запаси	18	1,501,202	1,101,370
Торговельна та інша поточна дебіторська заборгованість	20, 21	569,678	278,205
Поточні одаткові активи		4,232	-
Поточні біологічні активи	19	786,540	645,109
Передоплати видані		56,620	47,042
Грошові кошти та їх еквіваленти		7,724	58,869
Загальна сума поточних активів		2,925,996	2,130,595
		-	-
Загальна сума активів		8,532,344	5,013,448

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

Станом на 31 грудня 2023 року

(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	31.12.2023	31.12.2022
ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ ТА ЗОБОВ'ЯЗАННЯ			
Власний капітал			
Статутний капітал	22	10,000	10,000
Нерозподілений прибуток		4,774,877	2,449,939
Дооцінка		2,046,112	1,150,847
Інші резерви		526	526
Загальна сума власного капіталу		6,831,515	3,611,312
Зобов'язання			
Непоточні зобов'язання			
Довгострокові банківські кредити	23	214,772	303,962
Інші непоточні фінансові зобов'язання	25, 26	175,396	131,710
Загальна сума непоточних зобов'язань		390,168	435,672
Поточні зобов'язання			
Поточні забезпечення			
Поточні забезпечення на винагороди працівникам		20,830	20,249
Загальна сума поточних забезпечень		20,830	20,249
Торговельна та інша поточна кредиторська заборгованість		216,967	323,899
Поточні податкові зобов'язання		53,952	16,509
Інші поточні фінансові зобов'язання	25, 26	994,083	580,872
Інші поточні нефінансові зобов'язання		24,829	24,935
Загальна сума поточних зобов'язань		1,289,831	946,215
			-
Загальна сума зобов'язань		1,700,829	1,402,136
			-
Загальна сума власного капіталу та зобов'язань		8,532,344	5,013,448

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

За рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Примітки	2023	2022
Грошові потоки від (для) операційної діяльності			
Надходження від продажу товарів та надання послуг		3,637,490	2,942,786
Надходження від оренди та подальшого продажу активів, утримуваних для оренди іншими особами і подальшого продажу		48,361	21,669
Інші надходження грошових коштів від операційної діяльності		6,815	90,774
Виплати постачальникам за товари та послуги		(2,752,912)	(2,139,613)
Виплати працівникам та платежі від їх імені		(356,776)	(309,820)
Інші витрачання грошових коштів на операційну діяльність		(155,689)	(102,752)
Проценти отримані		493	595
Інші витрачання грошових коштів		(15,526)	(11,749)
Чисті грошові потоки від операційної діяльності (використані в операційній діяльності)		412,256	491,890
Грошові потоки від (для) інвестиційної діяльності			
Зміни інвестицій в дочірні та спільні підприємства		(39,312)	452
Надходження від продажу основних засобів		574	317
Придбання основних засобів		(524,191)	(410,542)
Надходження від продажу інших довгострокових активів		79,060	10,412
Грошові аванси та кредити, надані іншим сторонам		(89,764)	(32,761)
Надходження грошових коштів від повернення авансів та кредитів, наданих іншим сторонам		46,748	8,439
Дивіденди отримані		54,734	42,423
Чисті грошові потоки від інвестиційної діяльності (використані в інвестиційній діяльності)		(472,151)	(381,260)
Грошові потоки від (для) фінансової діяльності			
Надходження від запозичень		772,943	385,194
Погашення запозичень		(498,439)	(298,952)
Виплати за орендними зобов'язаннями		(101,992)	(71,417)
Дивіденди сплачені		-	(5,370)
Проценти сплачені		(163,771)	(78,303)
Чисті грошові потоки від фінансової діяльності (використані у фінансовій діяльності)		8,741	(68,848)
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів до впливу змін валютного курсу		(51,154)	41,782
Вплив змін валютного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти		9	132
Чисте збільшення (зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		(51,145)	41,914
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок періоду		58,869	16,955
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець періоду		7,724	58,869

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Статутний капітал	Дооцінка	Інші резерви	Нерозподілений прибуток	Загальна сума власного капіталу
Баланс на 31 грудня 2022 року	10,000	1,150,847	526	2,449,939	3,611,312
Зміни в капіталі					
Сукупний дохід					
Прибуток (збиток)	-	-	-	1,828,471	1,828,471
Інший сукупний дохід	-	1,391,732	-	-	1,391,732
Загальна сума сукупного доходу	-	1,391,732	-	1,828,471	3,220,203
Дивіденди визнаються як розподіл власникам					
Інші зміни (Примітка 28)	-	(496,467)	-	496,467	-
Загальне збільшення (зменшення) власного капіталу	-	(496,467)	-	496,467	-
Баланс на 31 грудня 2023 року	10,000	2,046,112	526	4,774,877	6,831,515

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ЗМІНИ У ВЛАСНОМУ КАПІТАЛІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

	Статутний капітал	Дооцінка	Інші резерви	Нерозподілений прибуток	Загальна сума власного капіталу
Баланс на 31 грудня 2021 року	10,000	1,150,847	526	1,762,057	2,923,430
Зміни в капіталі					
Сукупний дохід					
Прибуток (збиток)	-	-	-	693,882	693,882
Інший сукупний дохід	-	-	-	-	-
Загальна сума сукупного доходу	-	-	-	693,882	693,882
Дивіденди визнаються як розподіл власникам	-	-	-	(6,000)	(6,000)
Збільшення (зменшення) за рахунок інших змін власного капіталу	-	-	-	-	-
Загальне збільшення (зменшення) власного капіталу	-	-	-	(6,000)	(6,000)
Баланс на 31 грудня 2022 року	10,000	1,150,847	526	2,449,939	3,611,312

Генеральний директор _____ Андрій Баран

Фінансовий директор _____ Самборський Іван

ПРИМІТКИ ДО ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року
(у тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМПАНІЮ ТА ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ЇЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Організаційна структура та діяльність

Основною діяльністю Компанії є вирощування зернових та олійних культур, зберігання та реалізація сільськогосподарської продукції, скотарство (вирощування свиней та молочної рогатої худоби) та виробництво м'ясної продукції. Землі для вирощування зернових і тваринницькі ферми розташовані у Тернопільській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях України. Компанія реалізує свою продукцію в Україні.

Компанія створена згідно з законодавством України. Зареєстрований офіс Компанії розташований у селі Настасів, Тернопільська область, Україна.

Фактичною контролюючою стороною Компанії є одна фізична особа, пані Тетяна Чайківська, яка має повноваження керувати операціями Компанії на власний розсуд та для власної вигоди.

Умови здійснення діяльності в Україні та безперервність діяльності

Компанія провадить свою діяльність в Україні. Українській економіці, як і раніше, притаманні ознаки та ризики ринку, що розвивається. Такі особливості включають, але не обмежуються, низьким рівнем ліквідності на ринках капіталу, відносно високим рівнем інфляції та наявністю валютного контролю, що не дозволяє національній валюті бути ліквідним засобом платежу за межами України.

Політична та економічна ситуація в Україні в останні роки характеризується значною нестабільністю. Правова, податкова і адміністративна системи продовжують розвиватися, проте їх вимоги можуть по-різному тлумачитися та часто змінюватись, що у сукупності з іншими юридичними та фіскальними перешкодами створює додаткові проблеми для підприємств, які ведуть бізнес в Україні.

24 лютого 2022 року російською федерацією за сприяння та використання території Республіки Білорусь з різних напрямів було здійснено пряме військове вторгнення в Україну, яке є продовженням російсько-української війни, яка була розпочата росією із захоплення Криму на початку 2014 року та військовими діями в окремих районах Луганської та Донецької областей, починаючи з квітня 2014 року.

Внаслідок військового вторгнення російської федерації повномасштабні бойові дії розгорнулися на значній території на Півночі, Сході та Півдні України. Повітряний простір було закрито для цивільної авіації; об'єкти військової та цивільної інфраструктури по всій території України регулярно піддаються ракетно-бомбовим ударам та артилерійським обстрілам. Внаслідок цих дій з 24 лютого 2022 року в Україні було запроваджено воєнний стан строком на 30 діб, відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року №64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні». В подальшому дію військового стану було продовжено до дати випуску цієї фінансової звітності.

Дії російської федерації призвели до великих людських жертв, переміщення населення, пошкодження інфраструктури, введення Національним банком України певних адміністративних обмежень на операції з обміну валюти та платежів за кордон і загального значного порушення економічної діяльності в Україні. Це також негативно вплинуло на політичне та бізнес середовище в Україні, включаючи здатність багатьох підприємств продовжувати свою діяльність у звичайному режимі. За таких умов Компанія продовжує свою операційну діяльність протягом 2023 та 2024 року і завершила посівну кампанію. Основні активи Компанії, такі як основні засоби та товарно-матеріальні запаси, не були пошкоджені та перебувають у відносній безпеці на дату затвердження цієї окремої фінансової звітності. З початку військового вторгнення експорт проводиться в основному залізницею в напрямку ЄС. Компанія активно шукає альтернативні експортні канали, такі як порт Рені на українсько-молдавському кордоні, який не був заблокований російським флотом. У той же час продажі Компанії не сильно залежать від експорту і складають близько 15% від загального обсягу реалізації. Також Компанія планує збільшити обсяги переробки зерна та його продаж з доданою вартістю у вигляді круп. Компанія відновила продажі протягом 2023 року, показники дохідності перевищили минулорічні, за той самий період, в основному через ріст цін (особливо на свиней).

У зв'язку з оцінкою безперервності діяльності Компанією було розглянуто ряд прогнозних сценаріїв, які включали один несприятливий, але реалістичний сценарій, який базується на наслідках бойових дій, і містить ключовий елемент невизначеності щодо періоду, протягом якого основні маршрути морського експорту в регіоні Чорного моря залишатимуться недоступними. Виходячи з розгляду наявних сценаріїв, керівництво дійшло висновку, що існує достатня ймовірність того, що компанія зможе продовжувати свою діяльність, базуючись на принципі безперервності діяльності, зокрема, виходячи таких причин:

- активи Компанії не були пошкоджені внаслідок бойових дій, і немає ознак того, що територія військових дій збільшиться настільки, що сягне регіонів, у яких Компанія буде вести бізнес у майбутньому;
- Компанія має достатньо трудових ресурсів для продовження діяльності в майбутньому. Чисельність персоналу Компанії, що перебувають на місцях збору врожаю, є достатньою для продовження операційної діяльності, тому варіант релокації бізнесу за кордон, через розширення територій, де проходять військові дії, не розглядається.
- Незважаючи на те, що пропускна спроможність портів Чорного моря та маршрути, які пролягають через них, була суттєво обмежена, що створює перешкоди для експорту зерна, керівництво вважає, що зможе забезпечити відповідний рівень операційної діяльності, експортуючи зерно залізницею та вантажним автотранспортом до Польщі та інших сусідніх країн ЄС завдяки вигідному географічному розташуванню Компанії недалеко від кордону;
- Компанія має достатньо власних складів для збереження врожаю до наступного сезону, якщо обмеження експорту через порти залишаться в силі до кінця року. Урожай не є швидкопсувним і може зберігатися протягом декількох років. Крім того, провести збір урожаю кукурудзи можна після закінчення календарного року, до лютого наступного року.
- Компанія демонструє високі результати у галузі тваринництва через зростання ринкових цін. Ця галузь не залежить від імпорту чи експорту та має короткі логістичні ланцюжки. Крім того, Компанія зберігає рівень продажу молока на рівні до лютого 2022 року, оскільки виробничі потужності основного покупця розташовані в тій же області, що і Компанія.
- На думку керівництва, Компанія матиме достатньо фінансових ресурсів для підтримки поточної операційної діяльності в майбутньому. Очікується, що основними джерелами фінансування будуть грошові потоки від операційної діяльності, а також зовнішні запозичення. Наразі Компанія не має проблем з погашенням боргу за кредитними лініями чи з виконанням ковенант;
- Грошові кошти на рахунках Компанії не були заблоковані внаслідок військових дій. В основному, вони розміщені в українських дочірніх підприємствах іноземних банків Credit Agricole та Raiffeisen Bank Aval, які не мають жодних перебоїв в роботі на дату цієї окремої фінансової звітності.
- Станом на дату затвердження цієї окремої фінансової звітності керівництво Компанії не має наміру призупиняти або повністю припиняти діяльність Компанії в Україні.
- Однак, станом на дату затвердження цієї окремої фінансової звітності, військові дії в Україні продовжують відбуватися і вже негативно вплинули на Компанію, в основному це проявляється через обмеження морських маршрутів експорту через Чорне море. Продовження бойових дій також може призвести до розширення існуючих або додаткових адміністративних обмежень з боку Національного банку України та обмежень з боку Уряду України, які можуть становити загрозу експортній діяльності Компанії і призвести до порушення логістичних ланцюжків, а також відсутності людських ресурсів, необхідних для підтримання операційної діяльності Компанії.
- У результаті, ці події та умови, включаючи майбутній розвиток військових дій в Україні та їх тривалість, свідчать про те, що існує суттєва невизначеність, що може поставити під сумнів здатність Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі, і, отже, Компанія може бути не в змозі реалізувати свої активи та виконати свої зобов'язання в ході звичайної діяльності. Ця окрема фінансова звітність була підготовлена на основі принципу безперервної діяльності та не містить жодних коригувань, які були б необхідні, якби Компанія не могла продовжувати свою діяльність в осяжному майбутньому.

Ця окрема фінансова звітність відображає поточну оцінку управлінського персоналу щодо впливу поточного операційного середовища в Україні на операційну діяльність та фінансовий стан Компанії. Майбутні умови провадження діяльності можуть відрізнятись від оцінки управлінського персоналу.

2. ОСНОВА ПІДГОТОВКИ ОКРЕМОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

2.1. Заява про відповідність

Окрему фінансову звітність Компанії складено відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності («МСФЗ»), затверджених Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку («МСБО»), а також тлумаченнями, випущеними Комітетом із Тлумачень міжнародної фінансової звітності («КТМФЗ»).

2.2. Основа подання інформації

Цю окрему фінансову звітність складено на основі принципів нарахування та історичної вартості, за винятком основних засобів, біологічних активів та продукції сільського господарства на дату збору урожаю, які оцінюються за справедливою вартістю.

На практиці сутність операцій та інших обставин і подій не завжди відповідає тому, що витікає з їх юридичної форми. У своїй окремій фінансовій звітності Компанія відображає господарські операції та інші події не тільки відповідно до їх юридичної форми, але і згідно з їх змістом та економічною сутністю.

3. ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ ТА ЗМІНЕНИХ МСФЗ

Облікові політики, використані при складанні цієї окремої фінансової звітності, відповідають тим, що були використані при складанні річної окремої фінансової звітності за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, за винятком застосування нових стандартів, що набули чинності з 1 січня 2023 року. Компанія не застосовувала жодного іншого стандарту, тлумачення чи зміни, що були опубліковані, але ще не набрали чинності.

Хоча ці зміни застосовуються вперше у 2023 році, вони не мали суттєвого впливу на окрему фінансову звітність Компанії. Характер і вплив кожної зміни описано нижче:

МСФЗ 17 «Страхові контракти» - набрав чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2023 року;

МСФЗ 17 замінює МСФЗ 4, який був випущений як проміжний стандарт у 2004. МСФЗ 17 вирішує проблему порівняльності інформації, створену МСФЗ 4, оскільки вимагає вести облік усіх страхових контрактів послідовно. Це матиме позитивні наслідки як для інвесторів, так і для страхових компаній. Страхові зобов'язання обліковуватимуться за їх поточною, а не історичною собівартістю. Компанія повинна буде відображати прибутки по мірі надання страхових послуг (а не на момент отримання страхової премії), а також представляти інформацію про прибутки від страхових контрактів, які компанія очікує отримати у майбутньому.

МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» - Визначення облікової оцінки – зміни набрали чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року;

Поправки пояснюють, як компанії повинні відрізнити зміни в обліковій політиці від змін в облікових оцінках. Ця різниця важлива, оскільки зміни в облікових оцінках застосовуються перспективно до майбутніх операцій та інших майбутніх подій, тоді як зміни в обліковій політиці застосовуються ретроспективно до минулих операцій та інших минулих подій.

МСБО 1 «Подання фінансової звітності», Практичне положення 2 (IFRS Practice Statement 2) з МСФЗ «Прийняття суттєвих суджень» - Розкриття облікових політик – зміни набрали чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року;

Зміни до МСБО 1 вимагають від компаній розкривати суттєву інформацію щодо облікової політики, а не свої суттєві облікові політики. Зміни до Практичного положення 2 з МСФЗ містять вказівки щодо того, як застосовувати концепцію суттєвості до розкриття інформації щодо облікової політики.

МСБО 12 Податки на прибуток – Відстрочений податок з зобов'язань з оренди та виведення з експлуатації – зміни набрали чинності для річних періодів, які починаються 1 січня 2023 року;

МСБО 12 «Податки на прибуток» визначає, як компанія обліковує податок на прибуток, включно з відстроченим податком, що підлягає сплаті або відшкодуванню у майбутньому. Відповідно до поправок, компанія повинна визнавати відстрочений податок при визнанні активів чи зобов'язань, а звільнення через особливі умови більше не можуть бути застосованими.

Керівництво Компанії вважає, що змінені стандарти суттєво не вплинули на окрему фінансову звітність.

4. ФУНКЦІОНАЛЬНА ВАЛЮТА ТА ВАЛЮТА ПОДАННЯ

Функціональною валютою Компанії є українська гривня, що є валютою середовища, в якому здійснюються основні господарські операції. Уся фінансова інформація в окремій фінансовій звітності подана у тисячах гривень, якщо не зазначено інше.

Українська гривня не є повністю конвертованою валютою за межами території України.

Операції у валютах, які відрізняються від функціональної валюти Компанії, вважаються операціями в іноземних валютах. Монетарні активи та зобов'язання, деноміновані у таких валютах, перераховуються за курсами обміну валют, які діяли на звітну дату. Усі реалізовані та нереалізовані прибутки та збитки, які виникають у результаті курсових різниць, включаються до звіту про сукупний дохід.

Українська гривня є також валютою подання для цілей цієї окремої фінансової звітності.

5. ВИКОРИСТАННЯ ОЦІНОК ТА СУДЖЕНЬ

Складання окремої фінансової звітності відповідно до МСФЗ вимагає від управлінського персоналу формування суджень, оцінок та припущень, які впливають на застосування принципів облікової політики і на суми активів, зобов'язань і доходів та витрат, що відображаються у звітності. Фактичні результати можуть відрізнятися від таких оцінок.

Оцінки та припущення, на яких вони ґрунтуються, регулярно переглядаються. Результати перегляду облікових оцінок визнаються у періоді, в якому вони переглядаються, а також у всіх наступних періодах, на які впливають такі оцінки.

Інформація про важливі судження, що використовувалися при застосуванні принципів облікової політики і мали найбільший вплив на суми, визнані в окремій фінансовій звітності, а також про припущення та невизначеності оцінок, яким притаманний суттєвий ризик значних викривлень даних у наступному фінансовому році, включена до таких приміток:

- Примітка 1 - безперервність діяльності;
- Примітка 16 - оцінка справедливої вартості основних засобів;
- Примітка 19 - оцінка справедливої вартості біологічних активів;
- Примітка 20, 21 - зменшення корисності торгової та іншої дебіторської заборгованості;
- Примітка 25, 26 - облік активів з права користування та орендних зобов'язань, термін оренди: чи Компанія обґрунтовано впевнена у можливості продовження терміну оренди.

Оцінка справедливої вартості

Згідно з вимогами облікової політики Компанії та вимогами щодо розкриття інформації, Компанія повинна визначати справедливу вартість як фінансових, так і нефінансових активів і зобов'язань.

Оцінюючи справедливу вартість активу чи зобов'язання, Компанія використовує всі відкриті ринкові дані. Суми справедливої вартості відносяться до різних рівнів ієрархії джерел визначення справедливої вартості залежно від вхідних даних, використаних у межах методів оцінки, як представлено нижче:

- Рівень 1: котирування (без коригувань) на активних ринках для ідентичних активів чи зобов'язань;
- Рівень 2: вхідні дані, крім котирувань, що увійшли до Рівня 1, які є відкритими для активу або зобов'язання або прямо (тобто як ціни), або опосередковано (тобто визначені на основі цін);
- Рівень 3: вхідні дані для активу чи зобов'язання, що не ґрунтуються на відкритих ринкових даних (закриті вхідні дані).

Якщо вхідні дані, використані для оцінки справедливої вартості активу або зобов'язання, можуть бути віднесені до різних рівнів ієрархії джерел визначення справедливої вартості, оцінена справедлива вартість відноситься в повному обсязі до найнижчого рівня ієрархії джерел визначення справедливої вартості, який є суттєвим для всієї оцінки.

Компанія відображає переходи між рівнями ієрархії справедливої вартості протягом звітного періоду, в якому відбулася відповідна зміна.

Подальша інформація щодо припущень, зроблених при оцінці справедливої вартості, наведена у примітках до окремої фінансової звітності.

6. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ

Цю окрему фінансову звітність складено згідно з вимогами МСФЗ, які були чинними на звітну дату. Основні принципи облікової політики, які використовувалися при підготовці даної окремої фінансової звітності наведено нижче.

Операції в іноземній валюті

Операції в іноземній валюті первісно відображаються у гривнях за обмінним курсом, що діє на дату операції. Монетарні активи і зобов'язання, деноміновані в іноземній валюті, перераховуються у гривні за обмінним курсом, що діє на звітну дату.

Всі прибутки та збитки від курсових різниць, що виникають у ході здійснення операцій та в результаті перерахунку монетарних активів та зобов'язань, відображаються у звіті про сукупний дохід у складі прибутку/збитку від курсових різниць.

Немонетарні статті, які оцінюються за історичною вартістю в іноземній валюті, перераховуються в гривні за обмінним курсом, що діяв на дату первісної операції. Немонетарні статті, які оцінюються за справедливою вартістю в іноземній валюті, перераховуються за обмінним курсом, що діяв на дату визначення справедливої вартості.

Курси обміну гривні, які були використані при складанні цієї окремої фінансової звітності станом на 31 грудня, є такими:

	Станом на 31 грудня 2023	Середній за 2023 рік	Станом на 31 грудня 2022	Середній за 2022 рік
Гривня/ Долар США	37,9824	36,5738	36,5686	32,3423
Гривня/ Євро	42,2079	39,5582	38,9510	33,9820

Фінансові інструменти

Фінансові активи

Первісне визнання та оцінка

Фінансові активи, що входять до сфери застосування МСФЗ 9, класифікуються як фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, фінансові активи за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як сукупного доходу чи фінансові активи за амортизованою собівартістю.

Під час первісного визнання фінансові активи, окрім торгової дебіторської заборгованості, оцінюються за справедливою вартістю мінус (у випадку фінансового активу не за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрати на операцію, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового активу.

В момент первісного визнання фінансових активів Компанія відносить їх до відповідної категорії і, якщо це можливо і доцільно, наприкінці кожного фінансового року проводить аналіз таких активів на предмет перегляду відповідності категорії, до якої вони були віднесені.

Фінансові активи - оцінка бізнес-моделі:

Компанія проводить оцінку мети бізнес-моделі, в рамках якої утримується актив, на рівні портфеля фінансових інструментів, оскільки це найкращим чином відображає спосіб управління бізнесом і надання інформації управлінському персоналу. При цьому Компанією враховується така інформація:

- політики і цілі, встановлені для управління портфелем, а також реалізація зазначених політик на практиці. Зокрема, чи орієнтована стратегія управлінського персоналу на отримання процентного доходу, передбаченого договором, підтримку певної структури ставок відсотка, забезпечення відповідності термінів погашення будь-яких фінансових активів строкам погашення відповідних фінансових зобов'язань, що використовуються для фінансування цих активів, або реалізацію грошових потоків шляхом продажу активів;
- яким чином оцінюється результативність портфеля і яким чином ця інформація повідомляється управлінському персоналу Компанії;
- ризики, які впливають на результативність бізнес-моделі (і фінансових активів, утримуваних в рамках цієї бізнес-моделі), і яким чином здійснюється управління цими ризиками;

- яким чином винагороджуються менеджери, що здійснюють керівництво бізнесом (наприклад, чи залежить ця винагорода від справедливої вартості активів, якими вони управляють, або від отриманих ними від активів грошових потоків, передбачених договором);
- частота, обсяг і терміни продажів фінансових активів в минулих періодах, причини таких продажів, а також очікування щодо майбутнього рівня продажів.

Передачі фінансових активів третім сторонам в рамках операцій, що не відповідають критеріям припинення визнання, не вважаються операціями продажу для цієї цілі, і це правило послідовно застосовується в процесі продовження визнання Компанією активів.

Фінансові активи, що утримуються для торгових операцій чи перебувають під управлінням, і результати використання яких оцінюються на основі справедливої вартості, оцінюються за справедливою вартістю через прибуток або збиток.

Фінансові активи - оцінка того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатою основної суми та процентів:

Для цілей даної оцінки основна сума визначається як справедлива вартість фінансового активу при його первісному визнанні. Проценти визначаються як відшкодування за вартість грошей у часі, за кредитний ризик щодо основної суми, що залишається непогашеною протягом певного періоду часу, та за інші основні ризики і витрати, пов'язані з кредитуванням (наприклад, ризик ліквідності та адміністративні витрати), а також маржу прибутку.

При оцінці того, чи є передбачені договором грошові потоки виключно виплатами основної суми і процентів на непогашену частину основної суми («критерій SPPI»), Компанія аналізує договірні умови фінансового інструмента. Сюди входить оцінка того, чи містить фінансовий актив яку-небудь договірну умову, яка може змінити терміни або суму передбачених договором грошових потоків так, що фінансовий актив не буде відповідати аналізованій умові. При проведенні цієї оцінки Компанія аналізує:

- умовні події, які могли б змінити суму або строки грошових потоків;
- умови, що можуть викликати коригування договірної купонної ставки, включаючи умови застосування змінної ставки;
- умови дострокового погашення та пролонгації; і
- умови, які обмежують вимоги Компанії за грошовими потоками від визначених активів (наприклад, фінансових активів без права регресу).

Умова про дострокове погашення відповідає критерію SPPI (виключно виплата основної суми та процентів), якщо сума, сплачена при достроковому погашенні, представляє по суті непогашену частину основної суми і проценти на непогашену частину та може включати розумну додаткову компенсацію за дострокове припинення дії договору. Крім того, якщо фінансовий актив придбавається з дисконтом або з премією, що застосовуються до договірної номінальної суми, умова, що дозволяє чи вимагає дострокове погашення в сумі, яка по суті являє собою зазначену в договорі номінальну суму плюс передбачені договором нараховані (але не виплачені) проценти (яка також може включати розумну додаткову компенсацію за дострокове припинення дії договору), розглядається як така, що відповідає даному критерію в тому випадку, якщо при первісному визнанні фінансового активу справедлива вартість умови про дострокове погашення є незначною.

Подальша оцінка

Після первісного визнання фінансовий актив оцінюється за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, якщо він не оцінюється за амортизованою собівартістю або справедливою вартістю з відображенням переоцінки через інший сукупний дохід.

Компанія не має фінансових активів, які оцінюються за справедливою вартістю.

- Фінансові активи за амортизованою собівартістю

Компанія оцінює фінансові активи за амортизаційною собівартістю якщо виконуються обидві з таких умов:

- фінансовий актив утримується в рамках бізнес-моделі для утримання фінансових активів з метою одержання договірних грошових потоків;
- договірні умови фінансового активу призводять до виникнення у визначені дати грошових потоків, які є винятково виплатами основної суми боргу та відсотків за непогашеною основною сумою.

Фінансові активи за амортизованою собівартістю надалі оцінюються із застосування ефективної ставки процента і підлягають оцінці на предмет зменшення корисності. Прибутки та збитки визнаються у прибутку або збитку, коли актив припиняють визнавати, актив змінюється або знецінюється.

Фінансові активи Компанії за амортизованою собівартістю включають торгову та іншу дебіторську заборгованість, а також грошові кошти та їх еквіваленти.

Зменшення корисності

Компанія визнає забезпечення під очікувані кредитні збитки для всіх боргових інструментів, які не відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збиток. Очікувані кредитні збитки базуються на різниці між контрактними грошовими потоками, які матимуть місце відповідно з контрактом, та всіма грошовими потоками, які Компанія очікує отримати, дисконтованими з використанням приблизної початкової ефективної процентної ставки.

Підхід Компанії до оцінки очікуваних кредитних збитків розкривається в примітках до торгової дебіторської заборгованості і суттєвих облікових судженнях, оцінках та припущеннях.

Припинення визнання

Припинення визнання фінансового активу (або, де це доречно, частини фінансового активу) відбувається, коли :

- а) закінчився термін дії контрактних прав на отримання грошових потоків від активу;
- б) Компанія зберігає договірні права на отримання грошових потоків фінансового активу, але бере на себе договірні зобов'язання сплатити грошові потоки одному або декільком одержувачам без суттєвої затримки згідно з «транзитним» договором; і також
  - Компанія передала практично всі ризики та вигоди, пов'язані з активом, або
  - Компанія не передала і не зберегла практично всіх ризиків і вигод, пов'язаних з активом, але передала контроль над активом.

Коли Компанія передала свої права на отримання грошових потоків від активу або уклала договір про передачу, а також не передала і не зберегла практично всі ризики та винагороди, пов'язані з активом, або передала контроль над активом, визнається в обсязі подальшої участі Компанії в активі. При цьому, визнається відповідне контрактне зобов'язання зі сплати отриманих грошових коштів кінцевим одержувачам.

Передані активи та відповідні зобов'язання оцінюються на основі того, що відображає права та зобов'язання, які Компанія створила або зберегла.

Фінансові зобов'язання

Первісне визнання та оцінка

Фінансові зобов'язання, що входять до сфери застосування МСФЗ 9, класифікуються як фінансові зобов'язання за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, або фінансові зобов'язання, що визнають за амортизованою собівартістю з застосуванням методу ефективної ставки відсотка.

Компанія оцінює фінансові зобов'язання за їх справедливою вартістю плюс (у випадку фінансового зобов'язання не за справедливою вартістю з відображенням переоцінки як прибутку або збитку) витрати, які прямо відносяться до придбання або випуску фінансового зобов'язання.

При первісному визнанні фінансового зобов'язання, Компанія здійснює розподіл на відповідні категорії. Подальша рекласифікація фінансових зобов'язань не дозволяється.

До фінансових зобов'язань Компанії відносять торгову та іншу кредиторську заборгованість, а також кредити та позики.

Подальша оцінка

Нижче описано вплив класифікації фінансових зобов'язань при їх первісному визнанні на їх подальшу оцінку:

Кредити та позики та торгова та інша кредиторська заборгованість

Після первісного визнання, кредити та позики та кредиторська заборгованість надалі оцінюється за амортизованою собівартістю, застосовуючи метод ефективної ставки відсотка. Прибутки та

збитки відображаються у звіті про сукупні доходи при припиненні визнання або в процесі амортизації за методом ефективної процентної ставки.

Амортизована собівартість розраховується з урахуванням будь-яких знижок або премій на придбання та зборів або витрат, які є невід'ємною частиною ефективної процентної ставки. Амортизація із застосуванням ефективної ставки відсотка включається до складу фінансових витрат у звіті про сукупні доходи.

Припинення визнання

Фінансове зобов'язання (або його частина) припиняється, коли боржник:

- i) звільняє зобов'язання (або його частину) шляхом виплати кредитору, як правило, готівкою, іншими фінансовими активами, товарами або послугами; або
- ii) юридично звільнений від основної відповідальності за зобов'язання (або його частину) законним шляхом, або кредитором (якщо боржник надав гарантію, ця умова може бути виконана).

Модифікація фінансових інструментів

Фінансові активи

Якщо умови фінансового активу змінюються, Компанія оцінює, чи відрізняються значно грошові потоки за таким модифікованим активом. Якщо грошові потоки відрізняються значно («значна модифікація умов»), то вважається, що строк дії прав на передбачені договором грошові потоки за первісним фінансовим активом закінчився. У цьому випадку визнання первісного фінансового активу припиняється, а новий фінансовий актив визнається в обліку за справедливою вартістю.

Компанія здійснює кількісну та якісну оцінку того, чи є модифікація умов значною, тобто чи відрізняються значно потоки грошових коштів за первісним фінансовим активом і потоки грошових коштів за модифікованим активом або фінансовим активом, що його замінив. Компанія здійснює кількісну та якісну оцінку на предмет значущості модифікації умов, аналізуючи якісні фактори, кількісні фактори і сукупний ефект якісних і кількісних факторів. Якщо потоки грошових коштів значно відрізняються, то вважається, що строк дії прав на передбачені договором грошові потоки за первісним фінансовим активом закінчився. При проведенні оцінки Компанія керується вказівками щодо припинення визнання фінансових зобов'язань за аналогією.

Компанія доходить висновку, що модифікація умов є значною на підставі таких якісних факторів:

- зміни валюти фінансового активу;
- зміни типу забезпечення або інших засобів підвищення якості активу;
- зміни умов фінансового активу, що призводить до невідповідності критерію SPPI (наприклад, включення умови конвертації).

Якщо грошові потоки за модифікованим активом, оцінюваним за амортизованою вартістю, не відрізняються значно, то така модифікація умов не призводить до припинення визнання фінансового активу. У цьому такому Компанія перераховує валову балансову вартість фінансового активу і визнає суму коригування валової балансової вартості як прибуток або збиток від модифікації в прибутку чи збитку. Валова балансова вартість фінансового активу перераховується як теперішня вартість переглянутих або модифікованих грошових потоків, дисконтованих з використанням первісної ефективної процентної ставки за даним фінансовим активом. Понесені витрати і комісії коригують балансову вартість модифікованого фінансового активу й амортизуються протягом строку дії модифікованого фінансового активу.

Фінансові зобов'язання

Компанія припиняє визнання фінансового зобов'язання, коли його умови змінюються таким чином, що величина грошових потоків за модифікованим зобов'язанням значно змінюється. У цьому випадку нове фінансове зобов'язання з модифікованими умовами визнається за справедливою вартістю. Різниця між балансовою вартістю колишнього фінансового зобов'язання і вартістю нового фінансового зобов'язання з модифікованими умовами визнається в прибутку або збитку.

Якщо модифікація умов (або заміна фінансового зобов'язання) не призводить до припинення визнання фінансового зобов'язання, Компанія застосовує облікову політику, яка узгоджується з підходом щодо коригування валової балансової вартості фінансового активу у випадках, коли модифікація умов не призводить до припинення визнання фінансового активу, - тобто Компанія визнає будь-яке коригування амортизованої собівартості фінансового зобов'язання, що виникає в резуль-

таті такої модифікації (або заміни фінансового зобов'язання), в складі прибутку або збитку на дату модифікації умов (або заміни фінансового зобов'язання).

Зміни грошових потоків за існуючими фінансовими зобов'язаннями не вважаються модифікацією, якщо вони виникають у зв'язку з застосуванням поточних договірних умов. Компанія обліковує результат модифікації ставки відсотка для приведення її у відповідність з діючою ринковою ставкою, використовуючи правила обліку фінансових інструментів із плаваючими ставками. Це означає, що ефективна ставка відсотка коригується перспективно.

Компанія здійснює кількісну та якісну оцінку на предмет значущості модифікації умов, аналізуючи якісні фактори, кількісні фактори і сукупний ефект якісних і кількісних факторів. Компанія доходить висновку про те, що модифікація умов є значною, на підставі таких якісних факторів:

- зміни валюти фінансового зобов'язання;
- зміни типу забезпечення або інших засобів підвищення якості активу;
- додання умови конвертації;
- зміни субординації фінансового зобов'язання.

Для цілей проведення кількісної оцінки умови вважаються такими, що значно відрізняються, якщо дисконтована теперішня вартість грошових потоків відповідно до нових умов, в тому числі будь-які сплачені мита за вирахуванням отриманих платежів та дисконтованих за первісною ефективною процентною ставкою, щонайменше на 10 відсотків відрізняється від теперішньої вартості решти грошових потоків первинного фінансового зобов'язання. Якщо заміна одного боргового інструмента іншим або модифікація його умов враховуються як погашення боргу, будь-які витрати або понесені збори відображаються у складі прибутку або збитку від погашення. Якщо заміна одного боргового інструмента іншим або модифікація його умов не враховуються як погашення боргу, будь-які понесені витрати або комісії коригують балансову вартість зобов'язання та амортизуються протягом строку дії модифікованого зобов'язання, який залишився.

Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість фінансових інструментів, торгівля якими здійснюється на активних ринках, на кожен звітну дату визначається виходячи з ринкової ціни котирування, без врахування витрат на операції.

Якщо ринок для фінансового інструменту не є активним, Компанія встановлює справедливую вартість, застосовуючи метод оцінювання. Методи оцінювання охоплюють застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, посилення на поточну справедливую вартість іншого інструмента, який в основному є подібним, аналіз дисконтованих грошових потоків та інші моделі оцінки.

Згортання фінансових інструментів

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається, а чиста сума подається в окремому звіті про фінансовий стан якщо, і тільки якщо, Компанія має юридично забезпечене право на згортання визнаних сум та має намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

Основні засоби

Об'єкти основних засобів оцінюються за справедливою вартістю з урахуванням результатів періодичної оцінки, яку проводить зовнішній незалежний оцінювач. На думку управлінського персоналу, визнання основних засобів за переоціненою вартістю забезпечує більш достовірне подання основних засобів з огляду на значну динаміку ринку сільськогосподарської продукції в Україні. Оцінки основних засобів проводяться із достатньою регулярністю задля того, щоб балансова вартість активів не відрізнялася суттєво від вартості, яка була б визначена на основі оцінки на звітну дату.

Збільшення вартості основних засобів в результаті переоцінки визнається у іншому сукупному доході, крім випадків, коли воно сторнує зменшення вартості в результаті попередньої переоцінки, визнане у прибутку або збитку (у таких випадках таке збільшення визнається у прибутку або збитку). Зменшення вартості основних засобів в результаті переоцінки визнається у прибутку або збитку, крім випадків, коли воно сторнує збільшення вартості в результаті попередньої переоцінки,

визнане безпосередньо в іншому сукупному доході. У таких випадках сума сторнування визнається безпосередньо у іншому сукупному доході.

Якщо частини об'єкту основних засобів мають різні строки корисного використання, вони обліковуються як окремі одиниці (суттєві компоненти) основних засобів.

Будь-який прибуток чи збиток від вибуття об'єкту основних засобів визначається через порівняння надходжень від вибуття об'єкту основних засобів з його балансовою вартістю і визнається на нетто-основі у складі інших доходів/інших витрат у прибутку або збитку. У момент продажу переоцінених активів всі пов'язані з продажем суми, включені до резерву переоцінки як результат дооцінки, переносяться до нерозподіленого прибутку.

Незавершене будівництво включає витрати на будівництво й реконструкцію основних засобів та на незавершені капітальні вкладення. Незавершене будівництво на дату складання окремої фінансової звітності відображається за собівартістю за вирахуванням будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності. Незавершене будівництво не амортизується, поки актив не буде готовий до використання.

Витрати на технічне обслуговування, понесені в процесі використання основних засобів, та використані для технічного обслуговування активів і для одержання первісно визначених економічних вигід від використання таких активів, визнаються як витрати періоду. Зміни та поліпшення, що можуть продовжити строк корисної експлуатації активів або покращити якість та продуктивність активів, капіталізуються.

Амортизація основних засобів нараховується з дати їх приведення в стан готовності до використання або, якщо це стосується активів, створених за рахунок власних коштів, з дати коли створення активу було завершено і він став готовим до використання.

Амортизація нараховується на собівартість активу за вирахуванням його ліквідаційної вартості. Значні компоненти окремих активів підлягають аналізу, і, якщо будь-який компонент має строк корисного використання, що відрізняється від строку корисного використання решти компонентів активу, амортизація такого компонента нараховується окремо.

Амортизація визнається у прибутку або збитку з використанням прямолінійного методу протягом оцінених строків корисного використання кожного компонента одиниці основних засобів, оскільки це найбільш точно відображає очікуване використання майбутніх економічних вигід, притаманних активу. Амортизація орендованих активів нараховується протягом коротшого з двох періодів: строку оренди чи строку корисного використання орендованих активів, якщо тільки не існує обґрунтованої вірогідності того, що Компанія отримає право власності на ці активи до кінця строку оренди. Амортизація землі та незавершеного будівництва не нараховується.

Оцінені строки корисного використання є такими:

Будівлі	10-50 років
транспортні засоби та сільськогосподарська техніка	2-10 років
машини та обладнання	5-25 років
активи з права користування	2-70 років

Методи нарахування амортизації, строки корисного використання та ліквідаційна вартість переглядаються на кінець кожного фінансового року і коригуються за необхідності.

Біологічні активи

Компанія класифікує засіяні поля та поголів'я тварин як біологічні активи. Біологічні активи відображаються в обліку за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на реалізацію, за винятком випадків, коли справедливу вартість неможливо визначити достовірно, або у випадках несуттєвої біологічної трансформації за період з дати понесення витрат. Якщо справедливу вартість неможливо визначити достовірно, біологічні активи відображаються в обліку за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Якщо в подальшому визначення справедливої вартості стає можливим, або якщо біологічна трансформація є суттєвою, актив оцінюється за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на реалізацію.

Оскільки для засіяних полів у поточному стані не існує визначених ринком цін та цін, які можна спостерігати у відкритому доступі, справедлива вартість таких засіяних полів оцінюється шляхом визначення приведеної вартості грошових потоків, очікуваних від активів, дисконтованої за ринковою ставкою.

Витрати на реалізацію включають всі витрати, необхідні для продажу активів, виключаючи витрати на доставку активів на ринок.

Залежно від середніх строків корисного використання окремих груп біологічних активів, Компанія класифікує їх як поточні або довгострокові.

Зменшення корисності активів

На кінець кожного звітного періоду Компанія проводить аналіз наявності ознак зменшення корисності окремих нефінансових активів та одиниць, що генерують грошові кошти (ОГГК).

Якщо такі ознаки існують, або якщо необхідно виконати щорічне тестування активу на предмет зменшення корисності, Компанія проводить оцінку суми очікуваного відшкодування, що є більшою з двох величин: (1) справедливої вартості активу чи ОГГК за вирахуванням витрат на продаж, та (2) вартості при використанні активу. Сума очікуваного відшкодування визначається для кожного окремого активу, за винятком активів, що самостійно (тобто незалежно від інших активів чи груп активів) не генерують потоки грошових коштів. Такі активи перевіряються на знецінення у складі ОГГК, до якої вони належать.

Коли балансова вартість активу чи ОГГК перевищує суму очікуваного відшкодування, визнається зменшення корисності активу, тобто вартість активу зменшується до вартості відшкодування. При оцінці вартості при використанні активу, майбутні грошові потоки дисконтуються до їх теперішньої вартості з використанням ставки до оподаткування, що відображає поточну ринкову оцінку вартості грошей в часі та ризику, властиві активу/ОГГК.

При визначенні справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж використовується відповідна модель оцінки.

На кожну звітну дату Компанія визначає наявність ознак того, що попередньо визнані збитки від зменшення корисності активів/ОГГК більше не існують чи зменшились. Якщо виявлено такі ознаки, то Компанія визначає суму очікуваного відшкодування активу чи ОГГК. Раніше визнані збитки від зменшення корисності сторнуються лише у випадку, коли відбулася зміна в оцінці, яка використовувалась для визначення суми очікуваного відшкодування активу/ОГГК, з моменту останнього визнання збитку від зменшення корисності. При цьому балансова вартість активу/ОГГК збільшується до суми його/її очікуваного відшкодування. Збільшена вартість активу не може перевищувати балансову вартість, що була б визначена за вирахуванням амортизації, якби раніше не було визнано збиток від зменшення корисності активу чи ОГГК.

Запаси

Запаси оцінюються за меншою з двох вартостей: за собівартістю або за чистою вартістю реалізації. Вартість запасів визначається за методом середньозваженої собівартості і включає витрати на придбання запасів, витрати на виробництво або переробку, а також інші витрати на їх доставку до теперішнього місцезнаходження і приведення їх у стан, придатний для використання. Вартість вироблених запасів і незавершеного виробництва включає відповідну частку виробничих накладних витрат виходячи зі звичайної виробничої потужності.

Незавершене виробництво включає інвестиції у майбутні врожаї, що включають витрати на добрива та обробку земель для їх підготовки до наступного вегетаційного періоду.

Зернові класифікуються як продукція сільського господарства, зібрана з біологічних активів, і оцінюються за справедливою вартістю за вирахуванням оцінених витрат на реалізацію в момент збору врожаю. Станом на звітну дату проводиться оцінка того, чи існує необхідність коригування для зменшення балансової вартості до чистої вартості реалізації.

Чистою вартістю реалізації є оцінена вартість продажу в ході звичайної діяльності, за вирахуванням оцінених затрат на завершення та реалізацію.

Уцінка та сторнування вартості запасів до чистої вартості реалізації включаються в собівартість реалізованої продукції.

Забезпечення

Забезпечення визнається тоді, коли внаслідок події, що сталася в минулому, Компанія має юридичне або очікуване зобов'язання, яке може бути оцінене достовірно, і коли існує вірогідність того, що погашення такого зобов'язання буде пов'язано із зменшенням економічних вигід для Компанії.

Сума забезпечення має бути теперішньою вартістю видатків, які, як очікується, будуть потрібні для погашення зобов'язання. Ставка дисконту повинна бути ставкою до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та ризиків, характерних для зобов'язання. Якщо застосовується дисконтування, то збільшення суми забезпечення відображається в складі фінансових витрат окремого звіту про сукупні доходи.

Виплати працівникам

Зобов'язання з короткострокових виплат працівникам не дисконтуються і відносяться на витрати по мірі надання послуг. Зобов'язання визнається на суму, яка, як очікується, буде виплачена за програмами короткострокових грошових премій чи участі у прибутку, якщо Компанія має визначене законом чи очікуване зобов'язання виплатити цю суму за послуги, що були раніше надані працівником, і якщо це зобов'язання можна достовірно оцінити.

Компанія здійснює обов'язкові відрахування на користь працівників до Державного пенсійного фонду. Крім того, Компанія здійснює обов'язкові відрахування із заробітної плати до фондів соціального страхування. Ці суми складають пенсійні програми з визначеними внесками і визнаються як витрати на виплати працівникам у прибутку чи збитку по мірі їх відрахування. Після здійснення таких відрахувань Компанія не має подальших платіжних зобов'язань. Передплата таких відрахувань визнається як актив, якщо передбачено відшкодування коштів чи зменшення майбутніх платежів. Компанія не має інших зобов'язань стосовно пенсій чи виплат працівникам після виходу на пенсію.

Визнання доходів та витрат

Компанія отримує доходи від реалізації сільськогосподарської продукції та надання послуг.

Компанія визначає договір з клієнтом як угоду між двома або більше сторонами, яка створює права та обов'язки, забезпечені правовою санкцією. Забезпечення виконання прав та обов'язків за договором є питанням закону. Договори з клієнтами укладаються переважно у письмовій формі.

Дохід оцінюється виходячи з компенсації, яку Компанія очікує отримати в рамках контракту з покупцем за винятком сум, отриманих від імені третіх сторін. Компанія визнає дохід, коли передає контроль над активом або послугою клієнту.

Виручка визнається таким чином, щоб відобразити передачу товарів та послуг замовнику на суму, яка, як очікується, буде належати Компанії в обмін на ці товари та послуги.

Компанія визнає дохід, коли (або у міру того, як) Компанія задовольняє зобов'язання щодо виконання, передаючи обіцяний товар або послугу клієнтові. Актив передається, коли (або у міру того, як) клієнт отримує контроль над таким активом. Контроль над активом означає здатність керувати використанням активу та отримувати практично всю решту вигід від нього. Контроль включає в себе спроможність заборонити іншим суб'єктам господарювання керувати використанням активу та отримувати вигоди від нього.

Для кожного зобов'язання щодо виконання, Компанія визначає на момент укладення договору, чи задовольнить вона це зобов'язання щодо виконання з плином часом, чи ж вона задовольнить це зобов'язання щодо виконання у момент часу.

Реалізація готової продукції

Компанія реалізує готову продукцію за контрактами з різними умовами їх доставки та умовами передачі ризиків та винагород.

Момент передачі ризиків та винагород залежить від конкретних умов договорів купівлі-продажу. Як правило, передача відбувається при доставці продукції перевізникові на умовах постачання DAP («Доставлено в місце призначення») або при відвантаженні продукції зі складу на умовах EXW («Франко завод»).

Компанія визнає продаж товарів, коли клієнт отримує над ними контроль. Ознаки того, чи був переданий контроль, оцінюються управлінським персоналом для кожного контракту, та включають такі ознаки щодо клієнта:

- має поточне зобов'язання здійснити оплату;
- фізично володіє;
- має юридичне право;

- прийняв ризики та вигоди від володіння; а також
- прийняв актив.

У ході більшості своїх операцій з продажів товарів Компанія передає контроль та визнає реалізацію у момент, коли товари було передано у розпорядження покупцеві у визначеному місці, після чого покупець несе всі витрати та ризики, пов'язані з цими товарами. Відповідна доставка та завантаження здійснюються до того, як контроль над товаром був переданий покупцю, і не визнається окремого зобов'язання щодо виконання, пов'язаного із транспортуванням та завантаженням.

Реалізація послуг

Дохід визнається з плином часу, коли послуги надаються. Оскільки Компанія має право на відшкодування у сумі, що безпосередньо відповідає вартості наданих клієнту послуг станом на дату оцінки, Компанія використовує спрощення практичного характеру при застосуванні МСФЗ 15, і визнає дохід у сумі, щодо якої Компанія має право на виставлення рахунку-фактури. Рахунки за надані послуги надаються щомісяця.

Загальна величина винагороди за договорами надання послуг розподіляється на всі послуги, що надаються, на основі цін їх відособленого продажу. Ціни відособленого продажу визначаються, виходячи з цін за прейскурантом, за якими Компанія надала б дані послуги окремо. Виходячи з оцінки Компанії, справедлива вартість та ціни окремого продажу послуг в цілому подібні.

Витрати

Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були понесені. Якщо актив забезпечує одержання економічних вигід протягом кількох звітних періодів, витрати визнаються шляхом систематичного розподілу його вартості між відповідними звітними періодами.

Контрактні залишки

Контрактні активи

Контрактний актив - це право на компенсацію в обмін на передані клієнту товари або послуги. Якщо Компанія виконує передачу товарів та послуг клієнту до того, як клієнт сплатить компенсацію або до того, як настане дата сплати такої компенсації, контрактний актив визнається в сумі умовно заробленої компенсації. Компанія не має контрактних активів у ході звичайної діяльності, оскільки, як правило, контроль передається в той самий момент, коли Компанія отримує безумовне право на оплату.

Контрактні зобов'язання

Контрактні зобов'язання - це зобов'язання передати товари або послуги клієнту, за які Компанія отримала від клієнта винагороду (або суму компенсації, що підлягала погашенню). Якщо покупець сплачує компенсацію до того, як Компанія передає товари або послуги, контрактне зобов'язання визнається, коли платіж здійснено або підлягає оплаті (залежно від того, що раніше). Контрактні зобов'язання визнаються як дохід, коли Компанія виконує зобов'язання щодо виконання.

Державні гранти

Законодавство України передбачає низку різних грантів та податкових пільг для компаній, що здійснюють діяльність у сільськогосподарській галузі. Описані нижче гранти та привілеї були встановлені Верховною Радою (Парламентом) України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Міністерством фінансів України та іншими урядовими органами.

Часткова компенсація фінансових затрат

Компанія, як платник фіксованого сільськогосподарського податку, має право отримувати від держави відшкодування частини витрат на виплату процентів за отриманими позиками. Розмір субсидії на відшкодування витрат на виплату процентів залежить від умов та цільового призначення коштів, отриманих у банках. Розмір субсидії розраховується на основі облікової ставки Національного банку України. Компанія визнає ці субсидії, якщо у неї є достатня впевненість в тому, що вона виконає умови їх отримання, і що гранти будуть отримані.

Інше

Згідно з різними державними програмами Компанія має право на отримання відшкодування витрат, пов'язаних з сільськогосподарською діяльністю. Для отримання права на ці субсидії сільськогосподарські виробники зобов'язані відповідати певним умовам і критеріям. Сума відшкодування розраховується з урахуванням низки факторів. Компанія визнає ці субсидії, якщо у неї є достатня впевненість в тому, що вона виконає умови їх отримання, і що гранти будуть отримані.

Фінансові витрати

Фінансові витрати включають витрати на виплату процентів за позиками, вивільнення дисконту за забезпеченнями і визнані збитки від зменшення корисності фінансових активів (крім торгової дебіторської заборгованості).

Витрати на позики, які не відносяться безпосередньо до придбання, будівництва або виробництва активу, який відповідає певним критеріям, визнаються у прибутку або збитку з використанням методу ефективної ставки відсотка.

Прибутки від курсових різниць відображаються на нетто-основі як фінансові доходи або фінансові витрати, залежно від динаміки курсів обміну, що призводить до отримання чистого прибутку чи понесення чистого збитку.

Фіксований сільськогосподарський податок

Суб'єкти господарювання, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, звільнені від сплати податку на прибуток в Україні. Зокрема, згідно з Податковим кодексом, компанії, що здійснюють виробництво, обробку чи продаж сільськогосподарської продукції, можуть зареєструватися як платники єдиного сільськогосподарського податку за умови, що обсяги реалізації сільськогосподарської продукції власного виробництва складають понад 75% їхніх валових доходів. Сільськогосподарський податок включається до собівартості реалізованої продукції.

Сума єдиного сільськогосподарського податку до сплати розраховується як відсоток від умовної вартості всіх земельних ділянок (визначеної органами державної влади), що орендуються платником податку чи перебувають у його власності, та сплачується замість податку на прибуток, податку на землю та збору за використання водних ресурсів.

Згідно з Податковим кодексом, Компанія сплачувала єдиний сільськогосподарський податок замість податку на прибуток та інших податків у 2023 році та 2022 році.

Звітність за сегментами

Операційний сегмент - це компонент Компанії, що здійснює господарську діяльність, в результаті якої можна отримувати доходи та нести витрати, у тому числі доходи та витрати, які стосуються операцій з будь-якими іншими компонентами Компанії. Усі результати операційного сегмента регулярно аналізуються управлінським персоналом Компанії з метою прийняття рішень щодо виділення ресурсів для сегменту та оцінки ефективності його діяльності.

Результати за сегментом, про які звітують управлінському персоналу Компанії, містять як статті, що безпосередньо мають відношення до сегменту, так і статті, що можуть бути обґрунтовано віднесені до нього. Статті, що не віднесені до сегменту, містять, головним чином, загальногосподарські адміністративні витрати та інші витрати.

Капітальні витрати сегменту - це загальна сума витрат, понесених протягом року на придбання основних засобів та нематеріальних активів за винятком гудвілу.

Міжсегментне ціноутворення визначається на основі ринкових цін.

Оренда

Компанія оцінює, чи договір є орендою, чи містить оренду, виходячи з визначення оренди. Відповідно до МСФЗ 16 договір є чи містить оренду, якщо договір передає право контролювати користування ідентифікованим активом протягом певного періоду часу в обмін на компенсацію.

Компанія як орендар

Компанія в основному орендує сільськогосподарські земельні угіддя для вирощування сільськогосподарських культур, а також обладнання сільськогосподарського призначення.

При першій оцінці або після переоцінки договору, що містить компонент оренди, Компанія відносить винагороду у контракті на кожний компонент оренди та компоненти, що не відносяться до оренди, на основі їх відносних індивідуальних цін. Однак в разі оренди основних засобів, в яких вона є орендарем, Компанія вирішила не відокремлювати компоненти, що не належать до оренди, та обліковує компоненти оренди та ті, що до неї не належать, як єдиний компонент оренди.

Компанія визнає актив з права користування та зобов'язання з оренди на дату початку оренди.

При первісному визнанні актив з права користування оцінюється за собівартістю, яка включає початкову суму зобов'язання з оренди, скориговану на будь-які платежі, здійснені на дату початку оренди або раніше, плюс будь-які понесені початкові прямі витрати та оцінена сума витрат на демонтаж та перевезення базового активу або на відновлення активу чи ділянки, на якій розміщений актив, за вирахуванням будь-яких отриманих заохочень. В подальшому актив з права користування оцінюється за собівартістю за вирахуванням накопичених амортизаційних відрахувань та збитків від зменшення корисності та коригується при певних переоцінках зобов'язань з оренди.

Актив з права користування амортизується за прямолінійним методом з дати початку оренди до закінчення строку оренди, крім випадків, коли за договором оренди Компанії передаються фактично всі ризики та вигоди від володіння базовим активом або коли собівартість активу з права користування відображає той факт, що Компанія реалізує можливість придбання. У такому випадку актив з права користування буде амортизуватися протягом строку корисного використання базового активу на тій самій основі, що й основні засоби.

Компанія подає активи з права користування, що відносяться до сільськогосподарської техніки, у складі основних засобів, тобто в тому ж рядку, в якому воно подає належні йому базові активи аналогічного характеру. Компанія подає активи з права користування, що відносяться до сільськогосподарських земельних угідь, у складі основних засобів окремою групою активів - «активи з права користування».

Первісна оцінка зобов'язання з оренди здійснюється за теперішньою вартістю, дисконтованою за процентною ставкою, закладеною в договорі оренди, або, якщо ця ставка не може бути визначена, за ставкою додаткових запозичень Компанії. Як правило, Компанія використовує свою ставку додаткових запозичень як ставку дисконту.

Компанія визначає свою ставку додаткових запозичень шляхом отримання ставок відсотка з різних зовнішніх джерел фінансування та вносить певні коригування з метою відображення умов оренди та типу орендованого активу.

Орендні платежі включають в себе фіксовані платежі, змінні орендні платежі, які залежать від індексу чи ставки. Змінні виплати, які залежать від зовнішніх факторів, відносяться на витрати в міру їхнього понесення. Змінні орендні платежі, пов'язані з індексом або ставкою, зазвичай переглядаються щороку, щоб відобразити зміну ринкової ставки оренди.

Крім того, за оренду окремих сільськогосподарських земельних угідь Компанія здійснює додаткові платежі орендодавцям. Такий процес вважається звичною діловою практикою в Україні. Такі додаткові платежі зумовлені значним попитом на землю сільськогосподарського призначення та різні для кожного регіону, типу земель, усні угоди з орендодавцями та сільськими радами. Доплати не описані в договорі. Тому Компанія вважає такі платежі змінними, що не залежать від індексу або ставки, і не включаються до оцінки зобов'язань з оренди.

Зобов'язання з оренди збільшується на величину процентних витрат за зобов'язанням з оренди та зменшується на величину здійснених орендних платежів. Його переоцінка здійснюється тоді, коли має місце зміна майбутніх орендних платежів у результаті перегляду умов оренди, зміни оцінки виконання можливості придбання об'єкту оренди або подовження договору оренди, якщо орендар обґрунтовано впевнений у тому, що він скористається такою можливістю, або обґрунтовано впевнений у тому, що він не скористається можливістю припинення оренди.

Коли зобов'язання з оренди переоцінюється у такий спосіб, відповідним чином коригується балансова вартість активу з права користування або відповідне коригування відображається у прибутку або збитку, якщо балансова вартість активу з права користування була зменшена до нуля.

Компанія відображає зобов'язання з оренди у статті «інші довгострокові зобов'язання» та «інші поточні зобов'язання» у звіті про фінансовий стан, залежно від їх строку погашення.

Компанія як орендодавець

На початку дії або модифікації договору, що містить компонент оренди, Компанія розподіляє передбачене договором відшкодування на кожен компонент оренди на основі існуючих для них відносних цін відокремленої угоди.

У випадках, коли Компанія є орендодавцем, на початку оренди вона визначає, чи є кожен з договорів фінансовою орендою або операційною орендою.

Для того, щоб класифікувати договір оренди, Компанія проводить загальну оцінку того, чи передає договір оренди практично всі ризики і вигоди, пов'язані з володінням базовим активом. Якщо це має місце, тоді договір оренди є фінансовою орендою; в іншому випадку договір є операційною орендою. В рамках даної оцінки Компанія розглядає певні індикатори, зокрема, чи становить термін оренди значну частину терміну економічного використання активу.

Компанія визнає орендні платежі, отримані за договорами операційної оренди, в якості доходу лінійним методом протягом терміну оренди в складі статті «Інший операційний дохід».

Умовні зобов'язання й умовні активи

Умовні зобов'язання не відображаються у окремій фінансовій звітності за винятком випадків, коли існує ймовірність, що для погашення зобов'язання необхідним буде вибуття ресурсів, які втілюють у собі економічні вигоди, і можливо оцінити суму таких зобов'язань. Інформація про умовні зобов'язання розкривається в примітках до окремої фінансової звітності, за винятком випадків, коли можливість відтоку ресурсів, які являють собою економічні вигоди, є мало ймовірною.

Умовні активи не відображаються у окремій фінансовій звітності, але інформація про них розкривається, коли стає ймовірним одержання економічних вигід. Якщо стало фактично визначеним, що відбудеться надходження економічних вигід, актив і пов'язаний з ним дохід визнаються у окремій фінансовій звітності того періоду, у якому відбулася зміна оцінок.

Операції з пов'язаними сторонами

Сторони вважаються пов'язаними, якщо одна сторона має можливість контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових та операційних рішень іншою стороною. Таке визначення пов'язаної сторони може відрізнитися від визначення згідно із законодавством України.

Згідно з МСБО 24 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» пов'язаною особою є:

- а) особа або близький родич особи є пов'язаним із суб'єктом господарювання, що складає звітність (надалі «підзвітним підприємством»), якщо така особа:
  - i) контролює або здійснює спільний контроль над підзвітним підприємством;
  - ii) має суттєвий вплив на підзвітне підприємство;
  - iii) є представником ключового управлінського персоналу підзвітної підприємства або материнської компанії підзвітної підприємства;
- б) суб'єкт господарювання є пов'язаним із підзвітним підприємством, якщо виконується будь-яка з нижчеперелічених умов:
  - i) суб'єкт господарювання та підзвітне підприємство є членами однієї групи;
  - ii) один суб'єкт господарювання є асоційованим або спільним підприємством іншого суб'єкта господарювання;
  - iii) обидва суб'єкти господарювання є спільними підприємствами однієї і тієї ж третьої сторони;
  - iv) один суб'єкт господарювання є спільним підприємством третьої сторони і інший суб'єкт господарювання є асоційованим підприємством цієї ж третьої особи;
  - v) суб'єкт господарювання є програмою виплат по закінченню трудової діяльності для працівників підзвітної підприємства або його пов'язаною стороною;
  - vi) суб'єкт господарювання знаходиться під контролем або спільним контролем особи, визначеної в п. а)
  - vii) особа, визначена у п. а) i) має суттєвий вплив на суб'єкт господарювання або є представником його ключового управлінського персоналу (або ключового управлінського персоналу материнської компанії).

Під час розгляду кожного можливого випадку відносин пов'язаних сторін увага має бути спрямована на суть цих відносин, а не юридичну форму.

Події після звітної дати

Події, що відбулися з кінця звітного періоду до дати затвердження окремої фінансової звітності до випуску, які свідчать про умови, що існували на кінець звітного періоду та надають додаткову інформацію щодо окремої фінансової звітності Компанії, відображаються в окремій фінансовій звітності.

Події, що відбулися з кінця звітного періоду до дати затвердження окремої фінансової звітності до випуску, які свідчать про умови, що виникли після звітного періоду і які не впливають на окрему фінансову звітність Компанії на звітну дату, розкриваються у примітках до окремої фінансової звітності, якщо такі події суттєві.

7. НОВІ СТАНДАРТИ І ТЛУМАЧЕННЯ, ЯКІ ЩЕ НЕ НАБУЛИ ЧИННОСТІ

Компанія не прийняла перелічені нижче МСФЗ і Тлумачення КТМФЗ, які були вже опубліковані, але ще не набули чинності:

- Поправки МСФЗ 16 «Оренда» – Зобов'язання з оренди в операціях з продажу та зворотної оренди – набирає чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2024 року;
- Поправки МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - Класифікація зобов'язань на поточні і довгострокові – зміни набирають чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2024 року;
- Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності» - «Непоточні зобов'язання з ковенантами» - зміни набирають чинності для річних періодів, що починаються 1 січня 2024 року;
- Поправки до МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів» та МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» - «Розкриття інформації про угоди з фінансування постачальників» - набувають чинності для звітних періодів, що розпочинаються 1 січня 2024 року;
- Поправки до МСБО 21 «Вплив змін валютних курсів» - «Облік в умовах неможливості конвертації» - набувають чинності для звітних періодів, що розпочинаються 1 січня 2025 року або після цієї дати;
- Поправки до МСФЗ 10 «Консолідована фінансова звітність» та МСБО 28 «Інвестиції в асоційовані компанії та спільні підприємства» - «Продаж або внесок активів між інвестором та асоційованою компанією чи спільним підприємством» - Рада з МСФЗ відклала дату вступу в силу цієї поправки на невизначений термін, але дозволяється дострокове застосування перспективно.

Компанія вважає, що змінені стандарти не матимуть суттєвого впливу на окрему фінансову звітність.

8. ОПЕРАЦІЙНІ СЕГМЕНТИ

Компанія має три звітні сегменти, які є стратегічними господарськими одиницями Компанії. Стратегічні господарські одиниці пропонують різні продукти та послуги, управління якими здійснюється окремо, оскільки вони вимагають використання різних технологій та маркетингових стратегій. Далі наведено короткий опис операцій кожного звітного сегменту Компанії:

- Рослинництво. Вирощування/виробництво та реалізація зернових, олійних культур і цукру.
- Тваринництво та виробництво м'ясної продукції. Включає процес вирощування та продажу свиней, молочної худоби, птиці, переробку та реалізацію м'ясної продукції.
- Інші сільськогосподарські операції. Включає послуги зі зберігання сільгосппродукції, реалізацію молока та інші операції.

Існують різні рівні інтеграції між звітними сегментами. Ця інтеграція включає, зокрема, передачі зернових від сегмента вирощування зернових до сегмента тваринництва та виробництва м'ясної продукції. Міжсегментне ціноутворення визначається на основі ринкових цін.

Облікова політика звітних сегментів є такою ж самою, як і облікова політика, опис якої наведено у Примітці 6 до цієї окремої фінансової звітності. Інформація про результати кожного із звітних сегментів представлена далі. Результати оцінюються, виходячи з чистого прибутку (збитку) сегмента, відображеного у внутрішній управлінській звітності, що подається на аналіз управлінському персоналу Компанії.

Компанія не відображає в окремій фінансовій звітності оцінку загальної суми активів та зобов'язань для кожного звітного сегмента, оскільки дані показники не надаються вищому керівництву з операційної діяльності на регулярній основі.

Компанія розраховує показник EBITDA (прибуток до вирахування процентів, податку на прибуток та амортизації) як результат операційної діяльності до вирахування податків та чистих фінансових затрат, скоригований на амортизацію, збитки від зменшення корисності, сторно збитків від зменшення корисності та на чистий результат, що належить власникам часток участі у товариствах з обмеженою відповідальністю, що не забезпечують контролю. Компанія розкриває в окремій фінансовій звітності показник EBITDA, оскільки вона вважає, що він є ефективним показником для оцінки її спроможності генерувати грошові кошти та оцінки її операційної діяльності.

EBITDA не є показником для оцінки фінансових результатів відповідно до МСФЗ. Отже, порядок розрахунку EBITDA, що застосовується Компанією, може не відповідати порядку розрахунку аналогічного показника, що застосовується іншими суб'єктами господарювання.

Інформація про звітні сегменти

	Рослинництво		Тваринництво та виробництво м'ясної продукції		Інші сільсько-господарські операції		Нерозподілені суми		Елімінація		Усього	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Доходи від продажів на зовнішньому ринку	1,173,873	1,220,788	2,014,191	1,235,249	161,378	211,717	-	-	-	-	3,349,442	2,667,754
Доходи від продажів між сегментами	206,840	193,811	-	-	-	-	-	-	(206,840)	(193,811)	-	-
Усього доходів від основної діяльності	1,380,713	1,414,599	2,014,192	1,235,249	161,378	211,717	-	-	(206,840)	(193,811)	3,349,443	2,667,755
Собівартість реалізованої продукції на зовнішньому ринку	(1,027,588)	(1,244,695)	(1,614,697)	(978,509)	(125,831)	(57,315)	-	-	-	-	(2,768,116)	(2,280,519)
Собівартість реалізованої продукції між сегментами	(206,840)	(193,811)	-	-	-	-	-	-	206,840	193,811	-	-
Усього собівартість реалізованої продукції	(1,234,428)	(1,438,506)	(1,614,697)	(978,509)	(125,831)	(57,315)	-	-	206,840	193,811	(2,768,116)	(2,280,519)
Прибуток, що виникає в результаті переоцінки сільськогосподарської продукції та біологічних активів до справедливої вартості (Примітка 19)	188,713	47,814	608,028	373,749	-	-	-	-	-	-	796,741	421,563
Скоригований валовий прибуток	334,998	23,907	1,007,523	630,490	35,547	154,402	-	-	-	-	1,378,068	808,799
Прибуток (збиток) сегмента до оподаткування за рік	551,623	58,170	1,441,155	679,370	67,886	162,780	(202,193)	(206,437)	-	-	1,828,471	693,882
Фінансові витрати, чиста сума	(18,611)	(14,045)	-	-	-	-	(100,881)	(131,672)	-	-	(119,492)	(145,717)
Амортизація	(87,491)	(141,360)	(150,122)	(58,623)	(12,028)	(1,503)	(8,570)	(5,301)	-	-	(258,211)	(206,786)
EBITDA	657,725	213,574	1,561,277	737,992	79,914	164,283	(92,742)	(69,464)	-	-	2,206,174	1,046,385
Капітальні витрати	177,767	171,505	206,250	157,363	96,462	184,886	69,480	78,121	-	-	549,960	591,875

Фізичні обсяги

Обсяги зовнішніх продажів основних продуктів за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

(у тоннах)	2023	2022
Тваринництво та виробництво м'ясної продукції		
Свині	23,780	21,657
Молоко	37,338	25,955
Худоба	1,417	588
Рослинництво:		
Цукрові буряки	152,061	83,886
Кукурудза	16,239	18,239
Пшениця	25,638	6,930
Ячмінь	16,074	7,807
Насіння	8,005	-
Соняшник	-	203
Соя та продукти переробки	10,873	5,557
Ріпак	2,000	-

Основні клієнти

У 2023 році дохід, отриманий від одного клієнта сегмента свинарства, становив приблизно 13% (466,260 тисяч гривень) загальної суми доходів Компанії від основної діяльності (у 2022 році, дохід, отриманий від одного клієнта сегмента свинарства, становив приблизно 8% (236,578 тисяч гривень) загальної суми доходів Компанії від основної діяльності).

9. ДОХІД ВІД ЗВИЧАЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) представлений доходом від договорів з клієнтами. Компанія визнає дохід від реалізації товарів у момент, коли товари було передано у розпорядження покупцеві у визначеному місці, після чого покупець несе всі вигоди та ризики, пов'язані з цими товарами. Компанія визнає дохід від надання послуг з плином часу, по мірі задоволення зобов'язання щодо виконання відповідно до договору надання послуг.

Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за роки, що закінчилися 31 грудня, представлений таким чином:

	2023	2022
Реалізація товарів:		
Свині	1,421,777	1,133,878
Цукор та цукровий буряк	422,408	328,086
Молоко	517,151	325,284
Соя та продукти переробки	172,383	62,587
Пшениця	140,115	73,262
Ячмінь	108,885	59,741
Насіння	107,634	-
Корми	97,248	79,929
Кукурудза	94,777	113,415
Інша худоба та птиця	75,264	21,255
Ріпак	24,386	253,832
Крупи	5,745	14,335
Соняшник	-	3,253
Інші	56,387	94,839
	3,244,160	2,563,696
Надання послуг:		
Послуги зберігання	74,654	69,012
Послуги відвантаження	10,820	3,582
Інші послуги	19,808	31,464
	105,282	104,058
	3,349,442	2,667,754

10. ВИТРАТИ НА ЗБУТ

Витрати на збут за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2023	2022
Витрати на персонал	5,470	6,108
Витрати на рекламу	4,539	4,426
Паливо та мастильні матеріали	2,000	2,140
Матеріальні витрати	310	245
Послуги	-	-
Інші	27,752	5,568
	40,071	18,487

11. АДМІНІСТРАТИВНІ ВИТРАТИ

Адміністративні витрати за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2023	2022
Витрати на персонал	33,556	31,093
Витрати на благодійність	19,901	13,701
Банківські послуги	16,104	10,911
Професійні послуги	5,134	8,501
Амортизація	7,282	5,301
Паливо та мастильні матеріали	2,142	2,027
Матеріальні витрати	4,394	1,457
Інші	12,800	1,773
	101,313	74,764

12. ФІНАНСОВІ ВИТРАТИ

Фінансові витрати за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2023	2022
Витрати на виплату процентів за банківськими кредитами	118,804	79,958
Витрати на виплату процентів за договорами оренди	41,303	23,884
Курсові різниці	14,612	41,875
	174,719	145,717

13. ІНШІ ДОХОДИ

	2023	2022
Операційна оренда	91,221	58,875
Прибуток від продажу основних засобів	1,967	-
Прибуток від продажу запасів	33,365	
Дохід від списання кредиторської заборгованості	622	71,712
Інші	18,973	98,248
	146,148	228,835

14. ПОДАТОК НА ПРИБУТОК

Компанія зайнята у сільськогосподарському виробництві і сплачує фіксований сільськогосподарський податок (ФСГ) і не сплачує податок на прибуток згідно з Податковим кодексом України.

15. ВИТРАТИ НА ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ

Витрати на виплати працівникам за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	2023	2022
Виробничий персонал	303,236	245,210
Адміністративний персонал	33,556	31,093
Збутовий персонал	5,470	6,108
	342,263	282,411

Середньоспискова чисельність працівників за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року, складала 1,076 осіб (2022: 1 070 осіб).

16. ОСНОВНІ ЗАСОБИ

Нижче представлено інформацію про рух основних засобів за 2023 та 2022 рік:

	Земля та будівлі	Транспортні засоби та сільсько-господарська техніка	Машини та обладнання	Незавершене будівництво	Активи з права користування (Прим. 25)	Інше	Разом
Переоцінена вартість							
На 1 січня 2022 року	1,223,350	411,049	716,094	345,299	107,238	-	2,803,030
Надходження	-	1,296	15	584,381	5,622	560	591,874
Передачі	495,180	359,931	(303,829)	(695,224)	-	2,970	(140,972)
Вибуття	(3,138)	(8,092)	(24,699)	-	-	-	(35,929)
На 31 грудня 2022 року	1,715,392	764,184	387,581	234,456	112,860	3,530	3,218,003
Надходження	164,845	230,618	39,721	156,006	41,878	343	642,411
Передачі в інвестиційну нерухомість	(174,538)	-	-	(145,649)	-	-	(320,187)
Інші передачі	-	3,659	23,075	(26,856)	-	122	-
Переоцінка	760,456	(113,512)	(102,058)	-	-	5,275	550,161
Вибуття	-	(13,888)	(124,482)	-	-	(442)	(138,812)
На 31 грудня 2023 року	2,466,155	871,061	223,837	226,957	154,738	8,828	3,951,576
Накопичений знос							
На 1 січня 2022 року	(223,525)	(217,285)	(220,355)	-	(38,244)	-	(699,409)
Передачі	(18,738)	23,466	46,921	-	-	-	51,649
Нарахований знос	(76,778)	(65,337)	(55,386)	-	(11,942)	-	(209,443)
Вибуття	683	4,179	11,154	-	-	-	16,016
На 31 грудня 2022 року	(318,358)	(254,977)	(217,666)	-	(50,186)	-	(841,187)
Передачі в інвестиційну нерухомість	34,383	-	-	-	-	-	34,383
Нарахований знос	(76,524)	(108,943)	(63,215)	-	(12,168)	(159)	(261,009)
Переоцінка	360,499	375,126	342,463	-	-	332	1,078,420
Вибуття	-	(11,206)	(61,582)	-	-	(173)	(72,961)
На 31 грудня 2023 року	-	-	-	-	(62,354)	-	(62,354)
Чиста балансова вартість							
На 31 грудня 2022 року	1,397,034	509,207	169,915	234,456	62,674	3,530	2,376,816
На 31 грудня 2023 року	2,466,155	871,061	223,837	226,957	92,384	8,828	3,889,222

Нарахована амортизація у розмірі 249,641 тисяч гривень була віднесена на собівартість реалізованої продукції (2022: 199,982 тисяч гривень), у розмірі 7,282 тисяч гривень - на адміністративні витрати (2022: 5,301 тисяч гривень), у розмірі 2,798 тисяч гривень (2022: 1,503 тисячі гривень) була капіталізована у складі запасів і поточних біологічних активів.

Забезпечення

На 31 грудня 2023 р. основні засоби балансовою вартістю 1,399,480 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 494,355 тисяч гривень) передано у заставу як забезпечення банківських кредитів, отриманих Компанією (див. Примітку 23).

Переоцінка основних засобів

Станом на 31 грудня 2023 року Компанія залучила незалежного оцінювача для проведення оцінки вартості всіх груп основних засобів, крім незавершеного будівництва та активів з права користування. Справедливу вартість віднесено до рівня 3 ієрархії джерел визначення справедливої вартості, базуючись на вхідних даних, використаних в межах методів оцінки (див. Примітку 4).

Більшість основних засобів Компанії є спеціалізованими за своєю природою та вони нечасто продаються на відкритому ринку окремо від сільськогосподарської діяльності, в процесі якої вони використовуються. За винятком землі та неспеціалізованих за природою основних засобів, які оцінювались на основі останніх ринкових операцій з порівнюваними активами, ринок для таких спеціалізованих основних засобів в Україні не є активним та не забезпечує достатньої кількості продажів порівнюваних основних засобів при використанні ринкового підходу для визначення справедливої вартості.

Таким чином, справедлива вартість основних засобів була визначена, головним чином, з використанням методу вартості заміщення за вирахуванням зносу. Цей метод враховує вартість відтворення або заміщення основних засобів, скориговану з урахуванням їх фізичного, функціонального або економічного зносу та морального застарівання.

Оцінка вартості заміщення за вирахуванням зносу була проведена на основі даних, отриманих із внутрішніх джерел та аналізу українських та міжнародних ринків для аналогічних основних засобів. Були зібрані різні ринкові дані з публікацій, каталогів, статистичних матеріалів та інше. Також до процесу оцінки залучались галузеві експерти та постачальники основних засобів як в Україні, так і за кордоном. Крім визначення вартості заміщення за вирахуванням зносу, було проведено тестування грошових потоків з метою оцінки суми очікуваного відшкодування основних засобів. В результаті цього тестування було визначено, що вартість заміщення за вирахуванням зносу не зменшилась при визначенні справедливої вартості на 31 грудня 2023 р.

Основні припущення, використані під час оцінки на 31 грудня 2023 року, були такими:

- Індекс цін виробників механізмів та обладнання протягом 2017-2023 років: 0.999- 1.276;
- Індекс інфляції за 2023 рік: 1,051;

Орендовані машини та обладнання

Компанія орендує транспортні засоби та сільськогосподарську техніку. Зобов'язання з оренди забезпечені заставою орендованої сільськогосподарської техніки. На 31 грудня 2023 р. балансова вартість орендованих машин та сільськогосподарської техніки складала 288,645 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 157,393 тисяч гривень) (Примітка 26).

Незавершене будівництво

Незавершене будівництво, в основному, включає будівництво та модернізацію будівель, включаючи будівництво нового силосу. Протягом 2023 р. Компанія не капіталізувала витрати на позики, що пов'язані з будівництвом (2022: 1,296 тисяч гривень).

Інвестиційна нерухомість

Станом на 31 грудня 2023 року Компанія здійснила перегляд своїх активів з приводу їхнього майбутнього використання. Частина активів була перекласифікована до складу інвестиційної нерухомості. Інвестиційну нерухомість було переоцінено на 31 грудня 2023 року.

	2023	2022
Станом на 1 січня	-	-
Надходження	285,804	-
Прибуток / (збиток) в результаті переоцінки	608,062	-
Станом на 31 грудня	893,866	-

17. ІНВЕСТИЦІЇ

Довгострокові фінансові інвестиції представлені часткою володіння у статутному капіталі дочірніх та асоційованих підприємств на кожну звітну дату, які обліковуються за собівартістю з урахуванням знецінення. Нижче наведено перелік дочірніх та асоційованих підприємств та частку володіння Компанії у статутному капіталі цих підприємств:

Назва	Країна реєстрації	Діяльність	31 грудня 2023 р.	31 грудня 2022 р.
ПП «Агропродсервіс Ярчівці»	Україна	Сільське господарство	75.00%	75.00%
ТОВ «Агропродсервіс Вест»	Україна	Сільське господарство	70.00%	70.00%
ТОВ «Дружба»	Україна	Сільське господарство	60.00%	60.00%
ТОВ «Агроіндустрія 11»	Україна	Виробництво бетонних конструкцій	100.00%	100.00%
ТОВ «Галицька зернова компанія»	Україна	Сільське господарство	60.00%	60.00%
ТОВ «Українське м'ясо»	Україна	Сільське господарство	99.00%	99.00%
ТОВ «Тернопільський м'ясокомбінат»	Україна	Виробництво м'яса	-	100.00%
ТОВ «Агропродсервіс Техніка»	Україна	Сільське господарство	60.00%	60.00%
ТОВ «Агропродсервіс Борщів»	Україна	Сільське господарство	80.00%	80.00%
ТОВ «Перша Гусина»	Україна	Сільське господарство	60.00%	60.00%
ТОВ «Вікторія»	Україна	Сільське господарство	50.00%	50.00%
ТОВ «Агропродсервіс інвест»	Україна	Сільське господарство	50.00%	50.00%
ТОВ «Вирлів-Агробізнес»	Україна	Сільське господарство	99.00%	99.00%
ТОВ «М'ясокомбінат Тернопільський»	Україна	Виробництво м'яса	-	60.00%
ТОВ «ІП «Західноукраїнський промисловий ХАБ»	україна	Оренда нерухомості	80.00%	80.00%
ПП ім. ШЕВЧЕНКА	Україна	Сільське господарство	100.00%	-
ТОВ «АЛЬТОПОРК»	Україна	Оренда нерухомості	100.00%	-

Протягом 2022 року Компанія здійснила інвестиції та заснувала ТОВ «М'ясокомбінат Тернопільський» та ТОВ «ІП «Західноукраїнський промисловий ХАБ», а також було припинено діяльність та вилучено інвестиції з ПП «Агропродсервіс Плюс» та ТОВ «Разом Плюс».

Протягом 2023 року Компанія придбала 100% корпоративних прав ПП ім. ШЕВЧЕНКА та ТОВ «АЛЬТОПОРК». Крім того, протягом 2023 року Компанія вилучила інвестиції з компаній ТОВ «М'ясокомбінат Тернопільський» та ТОВ «Тернопільський м'ясокомбінат».

Компанії ТОВ «Вирлів-Агробізнес» та ТОВ «АЛЬТОПОРК» перебувають на стадії ліквідації. Станом на 31 грудня 2023 року компанія ТОВ «АЛЬТОПОРК» була приєднана до Компанії.

Відповідні зміни відображені у змінах інвестицій і становлять 39,312 тисяч грн. (2022: мінус 452 тисяч грн.)

18. ЗАПАСИ

Запаси на 31 грудня представлені таким чином:

	2023	2022
Сировина та витратні матеріали для сільськогосподарського виробництва	241,826	247,449
Цукор	234,649	148,686
Соя та продукти переробки	222,613	136,635
Ріпак	165,075	-
Кукурудза	151,637	136,256
Пшениця	143,163	219,529
Інвестиції у майбутні врожаї	113,615	105,416
Соняшник	83,204	-
Силос	65,709	53,472
Ячмінь	36,037	21,689
Інші	43,674	32,238
	1,501,202	1,101,370

Забезпечення

На 31 грудня 2023 р. запаси балансовою вартістю 186,753 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 66,751 тисяч гривень) передано у заставу як забезпечення банківських кредитів, отриманих Компанією (див. Примітку 23).

19. БІОЛОГІЧНІ АКТИВИ

Біологічні активи на 31 грудня представлені таким чином:

	2023	2022
Довгострокові біологічні активи:		
Худоба (свиноматки та молочне стадо великої рогатої худоби)	766,058	486,868
Усього довгострокових біологічних активів	766,058	486,868
Поточні біологічні активи:		
Худоба (молодняк свиней та великої рогатої худоби)	664,361	498,187
Поля під посівами	122,179	146,922
Усього поточних біологічних активів	786,540	645,109
Усього біологічних активів	1,552,598	1,131,977

У таблиці нижче представлені зміни балансової вартості довгострокових та поточних біологічних активів протягом року.

	Основне стадо	Стадо на відгодівлі	Поля під посівами	Разом
Сальдо на 31 грудня 2021 р.	184,710	332,963	157,344	675,017
Інвестиції в тварин та майбутні врожаї		1,003,543	813,015	1,816,558
Передачі	94,605	(94,605)	-	-
(Збиток) / прибуток від переоцінки сільськогосподарської продукції та біологічних активів за справедливою вартістю	220,399	153,350	47,814	421,563
Реалізація	(10,412)	(897,064)	-	(907,476)
Зменшення в результаті збору врожаю	-	-	(871,251)	(871,251)
Інші зміни	(2,434)	-	-	(2,434)
Сальдо на 31 грудня 2022 р.	486,868	498,187	146,922	1,131,977
Інвестиції в тварин та майбутні врожаї	8,490	986,058	1,031,597	2,026,145
Передачі	5,156	(5,156)	-	-
(Збиток) / прибуток від переоцінки сільськогосподарської продукції та біологічних активів за справедливою вартістю	344,659	263,369	188,713	796,741
Реалізація та вибуття	(79,060)	(1,078,097)	-	(1,157,157)
Зменшення в результаті збору врожаю	-	-	(1,245,053)	(1,245,053)
Інші зміни	(55)	-	-	(55)
Сальдо на 31 грудня 2023 р.	766,058	664,361	122,179	1,552,598

Зміна нереалізованих прибутків (збитків), пов'язаних з полями під посівами, що утримуються на 31 грудня 2023 р. та включені до прибутку або збитку у складі статті «Інші прибутки», складала 20,678 тисяч гривень прибутку (2022: 35,878 тисяч гривень).

Визначення справедливої вартості

Оцінена справедлива вартість худоби і зернових культур відноситься до Рівня 3 та Рівня 2 ієрархії справедливої вартості, базуючись на вхідних даних, використаних у межах методів оцінки, як представлено нижче в таблиці, а також у Примітці 4:

Тип	Метод оцінки	Суттєві вхідні дані		Взаємозв'язок між основними вхідними даними та оцінкою справедливої вартості	
		Показник	2023		2022
Основне молочне стадо – Справедлива вартість Рівня 3	Дисконтовані грошові потоки: Модель оцінки вартості враховує поточну вартість чистих грошових потоків, що, як очікується, будуть генеровані молочним стадом. Прогнози щодо грошових потоків включають конкретні оцінки майбутніх грошових потоків від отриманого молока та м'яса. Очікувані чисті грошові потоки дисконтуються з використанням ставки дисконту з урахуванням притаманних ризиків.	Середні надії молока на голову, літрів			Оцінена справедлива вартість збільшилася (зменшилася) б, якби: - майбутні надії молока були вище (нижче); - оцінена ціна реалізації була вище (нижче); - оцінена собівартість реалізації молока була нижче (вище); - розрахункова ставка дисконту була нижче (вище).
		Голштин	12,171	12,201	
		Датський Джерсей	12,244	12,256	
		Середня ціна реалізації молока, грн./літр			
			16.4	15.0	
		Середня собівартість реалізації молока, грн./літр			
			11.7	11.7	
Ставка дисконтування					
		16.50%	20.20%		
Основне стадо (свиноматки та кнури). Справедлива вартість Рівня 2	Метод ринкового порівняння: Модель оцінки вартості базується на цінах котирування на активному ринку за голову та чисельності худоби, що утримується для розведення. Ціни за голову були скориговані залежно від реального продуктивного віку тварин.	Ціна у гривнях за голову:			Оцінена справедлива вартість збільшилася (зменшилася) б, якби: - оцінена середня ціна за голову була вище (нижче).
		Свиноматки	29,370	25,156	
		Кнури	95,554	87,640	
Стадо на відгодівлі (Свині на відгодівлі, птиця та велика рогата худоба). Справедлива вартість Рівня 2	Метод порівняння найостанніших цін: Модель оцінки вартості базується на цінах останніх операцій для одного й того самого виду активів за 1 кг та вазі худоби, що утримується для розведення.	Ціна у гривнях за кг:			Оцінена справедлива вартість збільшилася (зменшилася) б, якби: - оцінена середня ціна за кг була вище (нижче).
		Велика рогата худоба	71	45	
		Свині	48	58	

Тип	Метод оцінки	Суттєві вхідні дані			
		Показник	2023	2022	
Поля під посівами. Справедлива вартість Рівня 3	Дисконтовані грошові потоки: Модель оцінки вартості враховує поточну вартість чистих грошових потоків, що, як очікується, будуть генеровані полями під посівами. Прогнози щодо грошових потоків включають конкретні оцінки на період біологічної трансформації, що залишився після звітної дати до моменту збирання врожаю. Очікувані чисті грошові потоки дисконтуються з використанням ставки дисконту з урахуванням ризиків.				
				Оцінена справедлива вартість збільшилася (зменшилася) б, якби:	
				- розрахункова майбутня ринкова ціна була вище (нижче);	
				- очікувана врожайність була вище (нижче);	
				- оцінені середні виробничі витрати на 1 га були нижче (вище);	
				- розрахункова ставка дисконту була нижче (вище).	
			Розрахункові майбутні ринкові ціни у тисячах гривень за тону:		
			Жито	4,580	-
			Ріпак	13,333	16,667
			Пшениця	5,768	5,900
			Ячмінь	4,385	5,500
			Очікувана врожайність (т/га):		
			Жито	6.19	-
			Ріпак	3.93	3.46
			Пшениця	7.72	7.04
			Ячмінь	6.95	6.76
			Оцінені середні виробничі витрати у тисячах гривень на 1 га:		
	Жито	24.27	-		
	Ріпак	42.66	42.11		
	Пшениця	33.39	37.76		
	Ячмінь	29.80	34.15		
	Стака дисконту				
	Жито	16,50%	-		
	Ріпак	16,50%	20.40%		
	Пшениця	16,50%	20.40%		
	Ячмінь	16,50%	20.40%		

Управлінський персонал оцінює справедливу вартість сільськогосподарської продукції на момент збору врожаю за посиланням на котирування цін на ринку, як визначено Міжнародним стандартом фінансової звітності МСБО 41 «Сільське господарство». Крім того, витрати на продаж на момент збору врожаю оцінюються та вираховуються зі справедливої вартості.

Фізичні обсяги

Обсяги біологічних активів на 31 грудня представлені таким чином:

	Одиниці виміру	2023	2022
Худоба (молодняк свиней, птиці та великої рогатої худоби)	центнери	69,269	69,908
Худоба (свиноматки, кнури та молочне стадо великої рогатої худоби)	центнери	26,439	32,152
Поля під посівами	гектари	8,641	8,672

Фізичні обсяги сільськогосподарської продукції (врожай), отриманої (зібраної) за рік, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	Одиниці виміру	2023	2022
Цукрові буряки	тонни	190,359	181,220
Кукурудза	тонни	43,056	82,814
Пшениця	тонни	43,672	49,241
Ячмінь	тонни	27,043	14,490
Соя	тонни	16,682	14,042
Ріпак	тонни	16,633	10,391
Соняшник	тонни	8,737	-
Жито	тонни	-	-
Інші	тонни	3,598	1,330
		349,779	353,528

Обсяги виробництва сільськогосподарської продукції, отримані від худоби, протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	Одиниці виміру	2023	2022
Молоко	тис. літрів	37,987	26,232

Управління ризиками у сільськогосподарській діяльності:

Ризик кліматичних та інших змін

Для біологічних активів характерним є ризик псування в результаті кліматичних змін, захворювань, пожеж та інших природних явищ. Компанія затвердила комплексні заходи, спрямовані на моніторинг і зниження рівня таких ризиків, які включають регулярні інспекції полів та перевірки на предмет наявності шкідників і захворювань.

Ризик зміни цін

Компанія підпадає під вплив фінансових ризиків через зміну цін на врожаї сільгоспкультур і м'ясо. Компанія регулярно перевіряє свої перспективи щодо цін на сільськогосподарську продукцію, вивчаючи потребу в активному управлінні фінансовими ризиками.

Ризики змін законодавства та природоохоронних нормативів

Операційна діяльність регулюється законами і нормативно-правовими актами України. Управлінський персонал проводить регулярні перевірки для визначення ризиків, пов'язаних з охороною навколишнього середовища, і забезпечення адекватності існуючих систем цілям управління такими ризиками.

20. ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЗА ПРОДУКЦІЮ, ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги представлена таким чином:

	2023	2022
Номінальна сума	575,877	371,478
Вирахування резерву на покриття збитків від зменшення корисності (Примітка 24)	(86,293)	(120,989)
	489,584	250,489

Станом на звітну дату справедлива вартість кожної категорії торгової та іншої дебіторської заборгованості приблизно дорівнювала її балансовій вартості.

Інформація про кредитний ризик Компанії та збитки від зменшення корисності у зв'язку з торговою дебіторською заборгованістю представлена в Примітці 24.

21. ІНША ПОТОЧНА ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Інша поточна дебіторська заборгованість представлена таким чином:

	2023	2022
Номінальна сума	80,751	32,539
Вирахування резерву на покриття збитків від зменшення корисності (Примітка 24)	(657)	(4,823)
	80,094	27,716

22. ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

Статутний капітал

Учасники мають право на участь у голосуванні, на розподіл прибутку та право на повернення капіталу пропорційно розміру їх внесків.

Дивіденди

Згідно з чинним законодавством України, сума дивідендів до розподілу обмежена сумою нерозподіленого прибутку, який визначається згідно з МСФЗ.

У 2023 р. Компанія не оголошувала дивіденди власникам (2022 р.: 6,000 тисяч гривень, 5,370 з яких було виплачено).

Резерв переоцінки основних засобів

Резерв переоцінки основних засобів відноситься до переоцінки основних засобів. Результати переоцінки не можуть вільно розподілятися між учасниками.

23. КРЕДИТИ ТА ПОЗИКИ

У цій примітці представлена інформація про договірні умови кредитів та позик Компанії, за якими нараховуються проценти та які оцінюються за амортизованою вартістю. Більш детальна інформація про процентний та валютний ризики, а також про ризик ліквідності викладена у Примітці 24.

Кредити і позики на 31 грудня були представлені таким чином:

	2023	2022
Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові забезпечені заставою банківські кредити	214,772	303,962
	214,772	303,962
Поточні кредити та позики		
Поточні забезпечені заставою банківські кредити	745,292	309,864
Поточна частка довгострокових забезпечених заставою банківських кредитів	149,838	210,379
	895,130	520,243
	1,109,902	824,205

Умови та графік погашення боргу

Станом на 31 грудня 2023 року умови та строки погашення існуючих кредитів представлені таким чином:

Банк	Валюта	Номінальна процентна ставка	Рік погашення	Номінальна вартість	Балансова вартість
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Гривня	11,8%-24,1%	2024-2026	544,578	544,578
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Євро	7,4%	2026	161,419	161,419
ПАТ АБ «Південний»	Гривня	17,5%	2025-2027	344,301	344,301
ПАТ «ПроКредит Банк»	Гривня	9,0%	2024	30,000	30,000
ПАТ «Креді Агріколь Банк»	Гривня	12%-20,0%	2024-2025	29,604	29,604
				1,109,902	1,109,902

Станом на 31 грудня 2022 року умови та строки погашення існуючих кредитів представлені таким чином:

Банк	Валюта	Номінальна процентна ставка	Рік погашення	Номінальна вартість	Балансова вартість
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Гривня	11,5%-25,18%	2023-2026	364,925	364,925
ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»	Євро	5.384%	2026	210,603	210,603
ПАТ «ОТП Банк» Банк	Гривня	20%	2023	141,683	141,683
ПАТ «ПроКредит Банк»	Гривня	23%	2023	21,000	21,000
ПАТ «ПроКредит Банк»	Євро	6%	2023	12,659	12,659
ПАТ «КРЕДОБАНК»	Гривня	20%	2023	27,872	27,872
ПАТ «Креді Агріколь Банк»	Гривня	12%-20%	2023-2025	45,463	45,463
				824,205	824,205

Забезпечення

Станом на 31 грудня 2023 року банківські кредити забезпечені таким майном:

- будівлі та обладнання, балансова вартість яких складає 1,399,480 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 494,355 тисяч гривень), див. Примітку 16;
- запаси балансовою вартістю 186,753 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 66,751 тисячі гривень) див. Примітку 18;
- зобов'язання за договорами фінансової оренди, забезпечені орендованими активами.

Узгодження зміни зобов'язань до грошових потоків, що виникають від фінансової діяльності

	2023	2022
Сальдо на 1 січня	824,541	686,697
Зміни, пов'язані з грошовими потоками від фінансової діяльності		
Надходження від кредитів та позик	772,943	385,194
Погашення позик	(498,439)	(298,952)
Проценти сплачені	(139,918)	(68,023)
Усього змін, пов'язаних з грошовими потоками від фінансової діяльності	134,586	18,219
Інші зміни, пов'язані з зобов'язаннями		
Капіталізовані витрати за позиками	-	1,296
Процентні витрати	118,804	79,958
Курсові різниці	32,685	38,371
Усього інших змін, пов'язаних із зобов'язаннями	151,489	119,625
Сальдо на 31 грудня.	1,110,616	824,541

24. СПРАВЕДЛИВА ВАРТІСТЬ ТА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Визначення справедливої вартості

Згідно з МСФЗ 13, визначення справедливої вартості було уніфіковано як ціна, яка могла б бути отримана при продажу активу або сплачена при передачі зобов'язання у ході організованої операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Оцінена справедлива вартість фінансових активів і зобов'язань була визначена із застосуванням наявної ринкової інформації та відповідних методологій оцінки вартості. Однак для оцінки справедливої вартості необхідно застосовувати суттєві судження при інтерпретації ринкових даних. Отже, оцінки справедливої вартості не обов'язково вказують суми, які могли б бути отримані на ринку в даний час. Використання різних припущень щодо ринку та/або методологій оцінки може мати суттєвий вплив на оцінену справедливую вартість.

Оцінена справедлива вартість фінансових активів і фінансових зобов'язань визначається з використанням методології дисконтованих грошових потоків та інших належних методологій оцінки вартості на кінець року і може не відображати справедливую вартість цих інструментів на дату складання та розповсюдження цієї окремої фінансової звітності. Ці розрахунки не відображають ніяких премій або дисконтів, що можуть виникнути внаслідок пропозиції на продаж одночасно всієї суми певного фінансового інструмента, що належить Компанії. Оцінка справедливої вартості ґрунтується на судженнях щодо очікуваних у майбутньому грошових потоків, поточних економічних умов, характеристик ризику різних фінансових інструментів та інших факторів.

Управлінський персонал вважає, що балансова вартість усіх фінансових активів і зобов'язань на 31 грудня 2023 р. та 31 грудня 2022 р. приблизно дорівнює їх справедливій вартості.

Принципи управління ризиками

Загальну відповідальність за створення системи управління ризиками і здійснення нагляду за нею несе управлінський персонал. Політика Компанії з управління ризиками сконцентрована на непередбачуваності фінансових ринків і націлена на мінімізацію потенційних негативних наслідків. Політики і системи управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов і діяльності Компанії.

У зв'язку з використанням фінансових інструментів у Компанії виникають такі ризики:

- кредитний ризик
- ризик ліквідності;
- ринковий ризик.

У цій примітці представлена інформація щодо кожного із зазначених ризиків, під вплив яких підпадає Компанія, а також про цілі, політику та процедури оцінки та управління ризиками та управління капіталом Компанії. Більш детальна кількісна інформація розкрита у відповідних примітках до цієї окремої фінансової звітності.

Генеральний директор несе загальну відповідальність за створення структури управління ризиками Компанії та здійснення нагляду за нею.

Політики Компанії у сфері управління ризиками розробляються з метою виявлення і аналізу ризиків, з якими стикається Компанія, встановлення належних лімітів ризиків і засобів контролю за ними, а також моніторингу ризиків і дотримання лімітів. Політики і системи управління ризиками регулярно переглядаються з метою відображення змін ринкових умов і діяльності Компанії. Застосовуючи засоби навчання і стандарти та процедури управління, Компанія прагне створити таке впорядковане і конструктивне середовище контролю, в якому всі працівники розуміють свої ролі і обов'язки

Кредитний ризик

Компанія стикається із кредитним ризиком, який визначається як ризик того, що контрагент не зможе погасити суму заборгованості в повному обсязі при настанні строку погашення. Кредитний ризик виникає переважно у зв'язку з дебіторською заборгованістю клієнтів. Максимальний рівень кредитного ризику Компанії в цілому відображається в балансовій вартості фінансових активів, яка наведена у звіті про фінансовий стан.

Політика Компанії з управління кредитним ризиком спрямована на те, щоб здійснювати господарські операції з контрагентами, які мають позитивну репутацію та кредитну історію. Варто зазначити, що наслідки світової економічної кризи мали досить сильний вплив на економіку України, що, в свою чергу, призводить до суттєвого підвищення кредитного ризику у зв'язку з нестійким фінансовим станом значної частини контрагентів.

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та інша дебіторська заборгованість

Рівень кредитного ризику Компанії залежить, головним чином, від індивідуальних характеристик кожного клієнта. Проте управлінський персонал також бере до уваги ризик дефолту в галузі, в якій здійснюють свою діяльність клієнти, оскільки він може впливати на рівень кредитного ризику, особливо за поточних складних економічних умов. Близько 60% (2022 р.: 28%) доходів Компанії від основної діяльності припадає на операції продажу з п'ятьма найбільшими клієнтами, з яких одна представлена дочірніми компаніями у 2023 році (Примітка 28). Більшість доходів припадає на операції з продажу в Україні - близько 88%, і 12% представлені експортом.

Управлінський персонал затвердив кредитну політику, згідно з якою кожний новий клієнт підлягає індивідуальному аналізу на предмет його платоспроможності, перш ніж йому будуть запропоновані стандартні умови оплати і доставки продукції. Такий аналіз охоплює зовнішні рейтинги, якщо такі є. Клієнти, які не відповідають вимогам Компанії щодо платоспроможності, можуть проводити операції з Компанією тільки на основі передоплати.

Значна частина клієнтів Компанії вела операції з Компанією впродовж понад трьох років, і жодна із заборгованостей цих клієнтів на звітну дату не була списана або їх заборгованість не втратила корисності. При здійсненні моніторингу кредитного ризику, пов'язаного з кожним конкретним клієнтом, клієнти розподіляються на групи за своїми кредитними характеристиками залежно від того, чи вони є фізичними або юридичними особами, оптовими, роздрібними покупцями чи кінцевими споживачами, а також за своїм географічним розташуванням, галуззю, строками виникнення заборгованості, строками погашення заборгованості, а також залежно від існування фінансових труднощів у минулому. Торгова та інша дебіторська заборгованість відноситься переважно до оптових покупців.

Компанія не вимагає застави на торгової та іншої дебіторську заборгованість.

Компанія створює резерв на покриття збитків від зменшення корисності, який являє собою її оцінку понесених збитків від торгової та іншої дебіторської заборгованості та інвестицій. Основними складовими цього резерву є компонент окремо оцінюваного збитку, що відноситься до дебіторської заборгованості, яка є значною індивідуально, і компонент збитку, що оцінюється у сукупності, який встановлюється для груп аналогічних активів щодо понесених, але ще не ідентифікованих

збитків. Резерв на покриття збитків, що оцінюються у сукупності, визначається на основі даних про статистику платежів за аналогічними фінансовими активами у попередніх періодах.

Грошові кошти та їх еквіваленти

Станом на 31 грудня 2023 р. Компанія утримувала грошові кошти та їх еквіваленти на суму 7,724 тисячі гривень (31 грудня 2022 р.: 58,869 тисяч гривень). На 31 грудня 2023 р. грошові кошти та їх еквіваленти були розміщені в основному в АТ «Райффайзен Банк Аваль» (31 грудня 2022 р.: ПАТ «Райффайзен Банк Аваль»).

Зменшення корисності грошових коштів та їх еквівалентів було оцінене на основі очікуваних кредитних збитків за 12 місяців як несуттєве у зв'язку з чим Компанія не відобразила в обліку резерв під збитки від зменшення корисності на 31 грудня 2023 р. та 31 грудня 2022 р. Компанія вважає, що наявні у неї грошові кошти та їх еквіваленти мають низький кредитний ризик.

Рівень кредитного ризику

Максимальний рівень кредитного ризику на 31 грудня представлений таким чином:

	2023	2022
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (Примітка 20)	489,584	250,489
Інша поточна дебіторська заборгованість (Примітка 21)	80,094	27,716
Грошові кошти та їх еквіваленти	7,724	58,869
	577,402	337,064

На 31 грудня 2023 р. дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи та послуги на суму 106,798 тисяч гривень представлена дебіторською заборгованістю пов'язаних сторін (31 грудня 2022 р.: 166,940 тисяч гривень). Станом на 31 грудня 2023 р. інша поточна дебіторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги) у сумі 32,649 тисяч гривень представлена дебіторською заборгованістю від пов'язаних сторін (31 грудня 2022 р.: 27,579 тисяч гривень) (Примітка 28). На 31 грудня 2023 р. для Компанії також існував ризик неповернення виданих авансів на суму 27,714 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 6,037 тисяч гривень).

Оцінка очікуваних кредитних збитків

Компанія використовує матрицю резервування для оцінки очікуваних кредитних збитків від торгової дебіторської заборгованості, яка складається з дуже великої кількості невеликих залишків.

Коефіцієнти збитковості розраховуються з використанням методу матриці міграції рейтингів («roll rate») на основі ймовірності проходження дебіторської заборгованості через послідовні стадії прострочення до списання. Матриці міграції рейтингів розраховуються окремо для ризиків у різних сегментах на основі терміну стосунків із клієнтами.

Розрахунок коефіцієнта кредитних збитків ґрунтуються на основі фактичного досвіду кредитних збитків протягом останніх років.

У таблиці нижче представлена інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки (резерв на покриття збитків від зменшення корисності) від дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, на 31 грудня 2023 року:

	Середньо- зважений рівень збитковості	Валова балансова вартість	Резерв під збитки	Кредитно- знецінена заборгованість
Поточна (не прострочена)	0.00%	489,584	-	НІ
Прострочена, від 1 до 120 днів	0.00%	-	-	НІ
Прострочена, від 120 днів	100.00%	86,293	(86,293)	ТАК
		575,877	(86,293)	

У таблиці нижче представлена інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки (резерв на покриття збитків від зменшення корисності) від дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги, на 31 грудня 2022 року:

	Середньо- зважений рівень збитковості	Валова балансова вартість	Резерв під збитки	Кредитно- знецінена заборгованість
Поточна (не прострочена)	1.13%	253,357	(2,868)	НІ
Прострочена, від 1 до 120 днів	-	-	-	НІ
Прострочена, від 120 днів	100.00%	118,121	(118,121)	ТАК
		371,478	(120,989)	

У таблиці нижче представлена інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки (резерв на покриття збитків від зменшення корисності) від іншої дебіторської заборгованості на 31 грудня 2023 року:

	Середньо- зважений рівень збитковості	Валова балансова вартість	Резерв під збитки	Кредитно- знецінена заборгованість
Поточна (не прострочена)	0.15%	80,218	(124)	НІ
Прострочена, від 1 до 120 днів	0.00%	-	-	НІ
Прострочена, від 120 днів	100.00%	533	(533)	ТАК
		80,751	(657)	

У таблиці нижче представлена інформація про рівень кредитного ризику та очікувані кредитні збитки (резерв на покриття збитків від зменшення корисності) від іншої дебіторської заборгованості на 31 грудня 2022 року:

	Середньо- зважений рівень збитковості	Валова балансова вартість	Резерв під збитки	Кредитно- знецінена заборгованість
Поточна (не прострочена)	12,31%	31 606	(3 890)	НІ
Прострочена, від 1 до 120 днів	-	-	-	НІ
Прострочена, від 120 днів	100,00%	933	(933)	ТАК
		32 539	(4 823)	

Зміни резерву під очікувані кредитні збитки торгової та іншої дебіторської заборгованості за рік представлені таким чином:

	2023	2022
На 1 січня	125,812	189,261
Нарахування	5,523	86,869
Використано резерву	(44,385)	-150,318
На 31 грудня	86,950	125,812

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності - це ризик того, що Компанія не зможе виконати свої фінансові зобов'язання шляхом здійснення платежів грошових коштів чи передачі іншого фінансового активу. Підхід Компанії до управління ліквідністю передбачає забезпечення, наскільки це можливо, постійної наявності ліквідності, достатньої для виконання зобов'язань Компанії по мірі настання строків їх погашення як у звичайних умовах, так і у надзвичайних ситуаціях, уникаючи при цьому неприйнятних збитків і ризику завдання шкоди репутації Компанії.

Як правило, Компанія забезпечує наявність достатніх грошових коштів у касі для оплати протягом 30 днів очікуваних операційних витрат, включаючи обслуговування фінансових зобов'язань. Компанія також аналізує очікувані надходження грошових коштів за торговою та іншою дебіторською заборгованістю разом з очікуваним вибуттям грошових коштів за торговою та іншою кредиторською заборгованістю. Зазначене вище не передбачає потенційний вплив екстремальних обставин, які неможливо передбачити, наприклад стихійні лиха.

Строки погашення фінансових зобов'язань згідно з договорами, включаючи виплату процентів, на 31 грудня 2023 року представлені таким чином:

	Балансова		2-5 років	Понад 5 років	Грошові потоки згідно з договорами
	вартість	До 1 року			
Забезпечені заставою банківські кредити	1,109,902	992,983	272,057	-	1,265,040
Кредиторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги)	216,967	216,967	-	-	216,967
Зобов'язання за договорами оренди	273,635	129,124	217,637	122,372	469,133
Інші поточні зобов'язання	78,781	78,781	-	-	78,781
	1,679,285	1,417,855	489,694	122,372	2,029,921

Строки погашення фінансових зобов'язань згідно з договорами, включаючи виплату процентів, на 31 грудня 2022 року представлені таким чином:

	Балансова		2-5 років	Понад 5 років	Грошові потоки згідно з договорами
	вартість	До 1 року			
Забезпечені заставою банківські кредити	824,205	603,183	360,140	-	963,323
Кредиторська заборгованість за продукцію (товари, роботи, послуги)	323,899	323,899	-	-	323,899
Зобов'язання за договорами оренди	186,901	80,366	170,229	45,505	296,100
Інші поточні зобов'язання	41,444	41,444	-	-	41,444
	1,376,449	1,048,892	530,369	45,505	1,624,766

На 31 грудня 2023 р. Компанія видала гарантії деяким банкам щодо кредитів, наданих пов'язаним сторонам. Гарантії, видані Компанією, обмежені сумами позик пов'язаних осіб. Компанія видала гарантії на кредити пов'язаних сторін у сумі 256,347 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 89,680 тисяч гривень). Строки погашення цих кредитів згідно з договорами становлять від одного до п'яти років.

Ринковий ризик

Ринковий ризик полягає у тому, що зміни ринкових курсів, таких як валютні курси, процентні ставки і курси цінних паперів, будуть впливати на доходи або на вартість фінансових інструментів. Метою управління ринковим ризиком є управління і контроль рівня ринкового ризику у межах прийнятних параметрів при оптимізації доходності.

Валютний ризик

У Компанії виникає валютний ризик у зв'язку з реалізацією та закупками, деномінованими у валюті, що відрізняється від функціональної валюти Компанії, а саме від гривні. Валютами, в яких переважно деноміновані ці операції, є євро і долар США.

Законодавство України обмежує можливість хеджування валютних ризиків, відповідно, Компанія не хеджує свої валютні ризики.

Щодо монетарних активів і зобов'язань, деномінованих в іноземних валютах, політика Компанії покликана забезпечити підтримку її чистого рівня ризику в прийнятних рамках шляхом покупки або продажу іноземних валют за спот курсами, коли необхідно врегулювати короткостроковий дисбаланс.

Рівень валютного ризику

	31 грудня 2023 року		31 грудня 2022 року	
	Деноміновано в доларах США	Деноміновано в євро	Деноміновано в доларах США	Деноміновано в євро
Торгова кредиторська заборгованість	(12,223)	(13,372)	(5,856)	(11,768)
Кредити та позики	-	(161,419)	-	(223,262)
Торгова дебіторська заборгованість	-	1,099	105	18,411
Чистий рівень ризику	(12,223)	(173,692)	(5,751)	(216,619)

Аналіз чутливості

10% ослаблення курсу гривні по відношенню до долара США та євро на 31 грудня 2023 р. та 2022 р. призвело б до зменшення власного капіталу та чистого прибутку на суми, наведені нижче.

Цей аналіз ґрунтується на коливаннях валютних курсів, які Компанія розглядала як обґрунтовано можливі на кінець звітної періоду. Аналіз передбачає, що всі інші змінні величини, зокрема процентні ставки, залишаються незмінними.

	2023	2022
Долар США	1,222	575
Євро	17,369	21,662

10% зміцнення курсу гривні по відношенню до наведених вище валют на 31 грудня 2023 р. та 2022 р. мало б такий самий, але протилежний за значенням вплив, за умови, що всі інші показники залишаються незмінними.

Ризик зміни відсоткової ставки

Ризик зміни відсоткової ставки – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін відсоткової ставки. Зміни відсоткової ставки впливають, головним чином, на кредити та позики шляхом зміни їх справедливої вартості (для заборгованості за фіксованою ставкою) або майбутніх грошових потоків (для заборгованості за плаваючою ставкою). Управлінський персонал не має офіційної політики визначення необхідного співвідношення заборгованості за фіксованими процентними ставками і заборгованості за змінними ставками відсотку. Однак при отриманні нових кредитів чи позик управлінський персонал користується своїми судженнями, щоб прийняти рішення щодо того, яка ставка відсотку - фіксована чи змінна - буде більш вигідною для Компанії протягом очікуваного періоду до строку погашення заборгованості. Фіксовані ставки визначаються на рівні ринкових ставок на час запозичення.

На 31 грудня 2023 р. та 2022 р. Компанія не мала фінансових інструментів зі змінною ставкою.

Компанія не відображає в обліку фінансові інструменти з фіксованою ставкою як інструменти за справедливою вартістю, з відображенням переоцінки як прибутку або збитку, або як інструменти, наявні для продажу. Отже, зміни ставок відсотку на звітну дату не вплинули б ані на прибуток або збиток, ані на власний капітал

Інші ризики зміни ринкових ставок

Компанія не укладає договорів на придбання або продаж товарів, за винятком того, коли метою таких договорів є використання та продаж виходячи з очікуваних потреб Компанії.

Управління капіталом

Компанія не має офіційної політики управління капіталом, але управлінський персонал намагається підтримувати достатній рівень власних коштів для задоволення операційних та стратегічних потреб Компанії та забезпечення довіри з боку учасників. Це досягається завдяки ефективному управлінню грошовими коштами, постійному моніторингу доходів та прибутку Компанії, а також довгострокових інвестиційних планів, які в основному фінансуються за рахунок операційних грошових потоків та кредитів Компанії. Завдяки цим заходам, Компанія намагається забезпечити стабільне зростання прибутку.

Компанія не змінювала свій підхід до управління капіталом протягом року.

Ані для Компанії, ані для її дочірніх підприємств не передбачено жодних зовнішніх вимог щодо капіталу.

25. ІНШІ ФІНАНСОВІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

	2023	2022
Поточні забезпечені заставою банківські кредити	745,292	309,864
Поточна частка довгострокових забезпечених заставою банківських кредитів	149,838	210,379
Короткострокова частка зобов'язань з оренди	98,239	60,293
Нараховані відсотки за кредитами	714	336
Інша кредиторська заборгованість	-	-
Інші поточні фінансові зобов'язання	994,083	580,872
Довгострокова частка зобов'язань з оренди	175,396	131,710
Інші непоточні фінансові зобов'язання	175,396	131,710

26. ОRENДА

Компанія у якості орендаря

Компанія орендує сільськогосподарські земельні угіддя та сільськогосподарську техніку для використання в операційній діяльності. Договори оренди сільськогосподарських земельних угідь укладені на строк від одного до восьмидесяти років, сільськогосподарська техніка орендується на строк від трьох до семи років.

Компанія орендує сільськогосподарські земельні угіддя у фізичних осіб, які володіють відносно невеликими площами земельних ділянок. У Компанії немає обґрунтованої впевненості у тому, що вона реалізує можливість продовження оренди понад договірний термін, зважаючи на такі фактори: земельні ділянки не характеризуються унікальним розташуванням для Компанії; договори оренди мають довгостроковий термін; в Україні існує активний ринок оренди сільськогосподарських земель, а власник земельної ділянки, крім поточної оренди, може мати різні варіанти розпорядження нею, - власник землі може передати землю в оренду іншому фермеру; фермери можуть бути зацікавлені в обміні великих ділянок орендованої землі, щоб вести діяльність в кращих для них регіонах; крім того, останні зміни в законодавстві щодо скасування мораторію на продаж землі, які набули чинності з 2021 року, можуть змінити ландшафт ринку землі, і деякі власники можуть бути зацікавлені продати свою землю.

Відповідно до чинного законодавства України за дострокове припинення договору оренди землі передбачене стягнення, що є еквівалентом шестимісячної суми орендних платежів. Компанія є обґрунтовано впевненою у тому, що можливість припинення дії оренди достроково не буде реалізованою.

Активи з права користування

Рух активів з права користування за рік, що закінчився 31 грудня, представлений таким чином:

	Сільсько- господарські земельні угіддя	Сільсько- господарська техніка	Всього
На 1 січня 2022 року	68,994	101,811	170,805
Нові договори оренди та модифікації	5,622	79,229	84,851
Амортизаційні відрахування	(11,942)	(23,647)	(35,589)
На 31 грудня 2022 року	62,674	157,393	220,067
На 1 січня 2023	62,674	157,393	220,067
Нові договори оренди та модифікації	41,878	102,944	144,822
Ефект переоцінки активів	-	67,741	67,741
Амортизаційні відрахування	(12,167)	(39,433)	(51,600)
На 31 грудня 2023 року	92,385	288,645	381,030

Орендні зобов'язання

Інформація щодо орендних зобов'язань представлена таким чином:

	Сільсько- господарські земельні угіддя	Сільсько- господарська техніка	Всього
На 1 січня 2022 року	88,754	61,799	150,553
Зміни, пов'язані з грошовими потоками від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язань за договорами оренди	(28,543)	(42,874)	(71,417)
Проценти сплачені	-	(10,280)	(10,280)
Усього змін, пов'язаних з грошовими потоками від фінансової діяльності	(28,543)	(53,154)	(81,697)
Інші зміни, пов'язані з зобов'язаннями			
Нові договори оренди та модифікації	5,229	88,491	93,720
Витрати з процентів за договорами оренди	14,045	10,280	24,325
Усього інших змін, пов'язаних із зобов'язаннями	19,274	98,771	118,045
На 31 грудня 2022 року	79,485	107,416	186,901
Зміни, пов'язані з грошовими потоками від фінансової діяльності			
Погашення зобов'язань за договорами оренди	(33,986)	(68,006)	(101,992)
Проценти сплачені	-	(23,853)	(23,853)
Усього змін, пов'язаних з грошовими потоками від фінансової діяльності	(33,986)	(91,859)	(125,845)
Інші зміни, пов'язані з зобов'язаннями			
Нові договори оренди та модифікації	41,878	128,532	170,410
Витрати з процентів за договорами оренди	18,611	23,558	42,169
Усього інших змін, пов'язаних із зобов'язаннями	60,489	152,090	212,579
На 31 грудня 2023 року	105,988	167,647	273,635

Компанія відображає зобов'язання з оренди у статті "Інші непоточні фінансові зобов'язання" та "Інші поточні фінансові зобов'язання" у звіті про фінансовий стан, залежно від їх строку погашення (Примітка 25).

За оренду певних ділянок сільськогосподарських земельних угідь Компанія здійснює додаткові, не передбачені умовами договорів платежі орендодавцям, які Компанія вважає змінними, що не залежать від індексу або ставки та не включаються в оцінку зобов'язань з оренди. Компанія представляє такі виплати у складі статті «Собівартість реалізації» у звіті про сукупний дохід (прибуток або збиток).

Строки погашення зобов'язань згідно з договорами оренди представлені таким чином:

31 грудня 2023 року	Балансова		2-5 років	Понад 5 років	Грошові потоки згідно з договорами
	Вартість	До 1 року			
Зобов'язання за договорами оренди сільськогосподарських земельних угідь	105,693	30,551	96,588	122,372	249,511
Зобов'язання за договорами оренди сільськогосподарської техніки	167,647	98,573	121,049	-	219,622
	273,635	129,124	217,637	122,372	469,133
31 грудня 2022 року	Балансова		2-5 років	Понад 5 років	Грошові потоки згідно з договорами
	Вартість	До 1 року			
Зобов'язання за договорами оренди сільськогосподарських земельних угідь	79,485	25,369	79,381	45,505	150,255
Зобов'язання за договорами оренди сільськогосподарської техніки	107,416	54,997	90,848	-	145,845
	186,901	80,366	170,229	45,505	296,100

Компанія в ролі орендодавця

Компанія здає в оренду об'єкти нерухомості та обладнання, що належать Компанії на основі права власності. Всі договори оренди з позицій орендодавця класифікуються як операційна оренда.

Дохід від оренди, визнаний Компанією в 2023 році, склав 91,221 тисячу гривень (2022: 58,875 тисяч гривень) і був поданий у складі статті «Інші операційні доходи» у звіті про фінансові результати. Дохід від оренди виникає в основному на контрактах з дочірніми компаніями (Примітка 28).

У таблиці нижче представлений аналіз дебіторської заборгованості з оренди за термінами погашення, де показана недисконтована величина орендних платежів після звітної дати.

	31 грудня 2023	31 грудня 2022
До одного року	14,819	43,120
Від одного до двох років	-	-
Понад 2 роки	-	-
	14,819	43,120

27. УМОВНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

Страховання

Страхова галузь в Україні перебуває на стадії розвитку, тому багато форм страхового захисту, що є поширеними в інших країнах, в Україні, як правило, ще не застосовуються. Компанія не має повного страхового покриття щодо виробничих потужностей, на випадок переривання діяльності або виникнення зобов'язань перед третьою стороною у зв'язку із заподіянням шкоди майну чи навколишньому середовищу в результаті аварій, пов'язаних із майном чи діяльністю Компанії. До тих пір, поки Компанія не отримає достатнього страхового покриття, існує ризик того, що втрата або пошкодження певних активів матиме суттєвий негативний вплив на діяльність та фінансовий стан Компанії.

Судові процеси

У ході своєї діяльності Компанія періодично залучається до судових процесів. На думку управлінського персоналу, результати цих судових процесів не матимуть суттєвого впливу на фінансовий стан Компанії і не призведуть до порушення нормального операційного процесу.

Забезпечення під гарантії

На 31 грудня 2023 р. Компанія видала гарантії деяким банкам щодо кредитів, наданих пов'язаним сторонам. Гарантії, видані Компанією, обмежені сумами позик пов'язаних осіб. Компанія видала гарантії на кредити пов'язаних сторін у сумі 256,347 тисяч гривень (31 грудня 2022 р.: 89,680 тисяч гривень). Строки погашення цих кредитів згідно з договорами становлять від одного до п'яти років.

Забезпечення під зобов'язання перед іншою стороною за цими гарантіями не були визнані у цій окремій фінансовій звітності, оскільки управлінський персонал вважає, що на 31 грудня 2023 та 2022 р. ймовірність відтоку економічних ресурсів по відношенню до цих гарантії є низькою.

Умовні податкові зобов'язання

Українські податкові органи приділяють багато уваги діловій спільноті в результаті загальної економічної ситуації в Україні. У зв'язку з цим місцеве та загальнодержавне податкове середовище в Україні постійно змінюється та часто спостерігається суперечливість у застосуванні, тлумаченні та впровадженні. Невідповідність вимогам українських законів та нормативних актів може призвести до накладання жорстких стягнень та великих штрафів. Майбутні податкові перевірки можуть спричинити донарахування зобов'язань, оцінка податкових зобов'язань контролюючими органами може суперечити податковим деклараціям Компанії. Такі оцінки можуть стосуватися податків, штрафів та відсотків, і ці суми можуть бути суттєвими. Хоча управлінський персонал Компанії вважає, що виконав вимоги податкового законодавства, за останні роки було введено численні зміни до податкового та валютного законодавства та пов'язані з ними нормативні акти, які не завжди чітко сформульовані.

У цій окремій фінансовій звітності не був створений захист щодо потенційних штрафів, пов'язаних з оподаткуванням.

28. ОПЕРАЦІЇ З ПОВ'ЯЗАНИМИ СТОРОНАМИ

У ході звичайної діяльності Компанія здійснює операції із пов'язаними сторонами. Пов'язані сторони включають асоційовані підприємства, учасників, членів основного управлінського персоналу і їх близьких родичів, та компанії, які перебувають під контролем або значним впливом з боку учасників. Ціни за операціями з пов'язаними сторонами визначаються регулярно. Умови деяких операцій з пов'язаними сторонами можуть відрізнятися від ринкових умов.

Інформація про фактичну контролюючу сторону Компанії розкрита в Примітці 1.

Операції з управлінським персоналом

Винагорода основному управлінському персоналу представлена короткостроковими виплатами на суму 1,328 тисяч гривень за рік, що закінчився 31 грудня 2023 року (2022: 1,162 тисячі гривень).

Кредити від фактичної контролюючої сторони

Станом на 31 грудня 2023 року Компанія мала заборгованість за фінансовою допомогою від члена сім'ї кінцевої контролюючої сторони в сумі 7,617 тисяч гривень (2022: 7,617 тисяч гривень). Протягом 2023 року заборгованість не була погашена (погашення у 2022: не була погашена).

Операції та залишки за розрахунками з пов'язаними сторонами

Залишки за розрахунками Компанії з пов'язаними сторонами станом на 31 грудня представлені таким чином:

	31 грудня 2023 року				31 грудня 2022 року			
	Дочірні компанії	Асоційовані компанії	Інші	Разом	Дочірні компанії	Асоційовані компанії	Інші	Разом
Торгова дебіторська заборгованість	60,535	597	233,429	294,562	149,232	15,619	2,089	166,940
Інша дебіторська заборгованість	27,879	-	49,517	77,396	26,371	-	1,208	27,579
Інша дебіторська заборгованість за авансами виданими	1,130	-	6,043	7,173	1,130	-	-	1,130
Торгова кредиторська заборгованість	33,846	-	5,864	39,709	105,774	2,460	757	108,991
Інша кредиторська заборгованість	2,000	-	7,649	9,649	-	-	-	-

Операції Компанії із пов'язаними сторонами протягом року, що закінчився 31 грудня, представлені таким чином:

	31 грудня 2023 року				31 грудня 2022 року			
	Дочірні компанії	Асоційовані компанії	Інші	Разом	Дочірні компанії	Асоційовані компанії	Інші	Разом
Дохід	691,045	441	30,235	721,721	348,619	16,046	3,330	367,995
Інший операційний дохід	94,563	-	72,292	166,855	38,306	13	3,356	41,675
Придбання товарів і послуг	352,233	554	5,479	358,266	297,732	36,086	9,385	343,203
Отримання фінансової допомоги	-	-	7,617	7,617	21,649	-	-	21,649
Погашення фінансової допомоги	21,620	-	635	22,255	-	-	-	-
Надання фінансової допомоги	23,810	-	54,786	78,596	-	-	-	-

Поворотна фінансова допомога, отримана від пов'язаної сторони, має бути повернута на вимогу та є безвідсотковою.

Компанія очікує, що всі існуючі залишки за розрахунками з пов'язаними сторонами будуть сплачені грошовими коштами протягом шести місяців після звітної дати. Ці залишки не забезпечені заставою.

29. ІНШІ ЗМІНИ В КАПІТАЛІ

Протягом року, що закінчився 31 грудня 2023 року, Компанія провела аналіз своїх основних засобів з метою проведення подальшої переоцінки (Примітка 16). Внаслідок вказаного аналізу було виявлено необхідність перекласифікації частини резерву переоцінки (стаття «дооцінка») в нерозподілений прибуток. Зазначене коригування не мало впливу на звіт про фінансові результати.

30. ПОДІЇ ПІСЛЯ ЗВІТНОЇ ДАТИ

Військова агресія російської федерації проти України

Станом на дату випуску цієї окремої фінансової звітності військові дії не завдали значної шкоди бізнесу Компанії. Компанія зберегла свій персонал та продовжує операційну діяльність. На дату випуску окремої фінансової звітності Компанія здійснює обслуговування своїх зобов'язань перед постачальниками та державним бюджетом України та очікує на подальше відновлення своєї діяльності.

Оголошення дивідендів

У березні 2024 року Компанія оголосила про виплату дивідендів власникам за результатами діяльності 2022 року. Загальна сума оголошених дивідендів складає 68,941 тис. гривень.

